

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1931:11
JORDBRUKSDEPARTEMENTET

UTREDNING MED FÖRSLAG

ANGÅENDE

PREMIERING AV VÄLSKÖTTA
MINDRE SKOGSBRUK

AVGIVEN AV

CENTRALRÅDET FÖR SKOGSVÅRDS-
STYRELSESNAS FÖRBUND

S T O C K H O L M

1 9 3 1

Statens offentliga utredningar 1931

Kronologisk förteckning

1. Sammandrag av yttranden över 1927 års prästlöneregleringssakkunnigas betänkande rörande nya grunder för lagstiftningen om prästerskapets aylöning och förvaltningen av den därtill anslagna egendomen. Idun. 622 s. **E.**
2. Utredning och förslag rörande läroböcker vid de allmänna läroverken och med dem jämförliga läroanstalter. Norstedt. 131 s. **E.**
3. Betänkande med förslag angående arbetslöshetens motverkande genom beredskapsarbeten. Norstedt. 81 s. **S.**
4. Utredning och förslag av frågorna om ytterligare inskränkningar i den nuvarande folkskoleseminarieorganisationen samt om statens övertagande av de utav landstingen och vissa städer upprätthållna småskoleseminarierna m. m. Norstedt. (2), 215 s. **E.**
5. Utlåtande angående utförelsebevissystemets verkningar m. m. Marcus. 25 s. **Jo.**
6. Jordbruksutredningens betänkanden. 4. Betänkande angående åtgärder för fjäderfäskötselns främjande. Beckman. vj, 109 s. **Jo.**
7. Jordbruksutredningens betänkanden. 5. Statistisk översikt över det svenska jordbrukets utveckling och läge. Av E. Höijer. Marcus. 74 s. **Jo.**
8. Ny värmeledning samt elektrisk belysningsanläggning i Nationalmuseumbyggnaden i Stockholm. Stat. Repr.-anst. 43 s. **K.**
9. Lagberedningens förslag ang. vissa internationella rättsförhållanden. 2. Förslag till konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om inlämnande och verkställighet av domar, m. m. Norstedt. 39 s. **Ju.**
10. Betänkande med förslag till lag om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens län: lappmarker m. fl. områden. Marcus. iv, 308 s. **Jo.**
11. Utredning med förslag angående premiering av välskötta mindre skogsbruk. Hæggström. 66 s. **Jo.**

Anm. Om särskild tryckort ej angives, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

UTREDNING MED FÖRSLAG

ANGÅENDE

PREMIERING AV VÄLSKÖTTA
MINDRE SKOGSBRUK

AVGIVEN AV

CENTRALRÅDET FÖR SKOGSVÅRDS-

STYRELSESNAS FÖRBUND

STOCKHOLM 1931

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG

311274

TILL KONUNGEN.

Genom skrivelse den 6 juni 1929 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund att verkställa utredning och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående möjligheterna att anordna premiering av välskötta, mindre skogsbruk.

Med anledning härav får centralrådet anföra följande.

Centralrådet, som ansett det vara av vikt att före utredningsarbetets igångsättande äga kännedom om 1928 års skogsvårdskommittés förslag samt de beslut, som riksdagen med anledning därav skulle komma att fatta, gick först den 11 juni 1930 i författning om den ifrågavarande utredningens verkställande. Nämda dag utsågs sålunda en kommitté med uppdrag att utföra omförmälda utredning och till centralrådet inkomma med det förslag, vartill denna kunde föranleda. Efter slutfört arbete har kommittén den 9 januari 1931 till centralrådet avgivit i ämnet utarbetat betänkande.

Det förslag till premiering av välskötta, mindre skogsbruk, som av förenämnda kommitté utarbetats, synes centralrådet väl ägnat att läggas till grund för en dylik verksamhets anordnande. I stora drag har centralrådet sålunda intet att erinra mot de föreslagna premieringsgrunderna eller emot vad kommittén till motivering av dessa anført. I vissa detaljfrågor synes det dock centralrådet, som om ändringar lämpligen borde vidtagas.

Vad sålunda först beträffar kommitténs förslag att antalet underdistrikt skall utgöra fem och att premieringen skall återkomma till samma distrikt vart femte år, har kommittén motiverat detta bland annat därmed, att premiering årligen bör anordnas inom varje landstingsområde. Centralrådet, som ej finner detta vara nödvändigt, utan anser att en årlig premiering i de minsta skogsvårdsstyrelseområdena med hänsyn till verksamhetens sannolikt ringa omfattning därstädes, skulle bli onödigt betungande, vill i stället föreslå, att premieringen skall återkomma till samma distrikt vart sjätte år och att det må ankomma på vederbörande skogsvårdsstyrelse att indela sitt område i 6, 3 eller 2 underdistrikt och att sålunda bestämma, huruvida inom skogsvårdsstyrelseområdet skall anordnas premiering varje, vart annat eller vart tredje år.

I fråga om organ för premieringsförrättningarnas handhavande har kommittén föreslagit, att inom varje skogsvårdsstyrelseområde skulle utses en särskild premieringsnämnd om tvenne personer, varav vederbörande skogsvårdsstyrelse och länsstyrelse skulle utse vardera en. Centralrådet finner denna anordning mindre lämplig och anser, att åt skogsvårdsstyrelsen ensam bör överlämnas uppdraget att utse ledamöter i premieringsnämnden. Skogsvårdsstyrelsen torde nämligen vara den myndighet, som är bäst skickad att träffa lämpligt val av premieringsledamöter. Ett utseende av båda premieringsledamöterna genom skogsvårdsstyrelsen synes däremot ej böra rubba kommitténs förslag beträffande ledamöternas kvalifikationer.

Kommittén har föreslagit, att föremål för premiering endast skall vara det mindre skogsbruket i hemmansägarehand, vars ägare därav eller av jordbruk eller av båda näringarna gemensamt har sin huvudsakliga ut-

komst, och som ägt eller på eget ansvar handhaft skogsbrukets skötsel i minst 10 år. Centralrådet, som i stort intet har att erinra emot dessa stadganden som villkor för att skogsbrukspremiering må kunna äga rum, vill dock beträffande formuleringen av samma uttala, att uttrycket »mindre skogsbruk i hemmansägarehand» givetvis ej får tolkas på sådant sätt, att ett villkor för premiering skulle vara, att jorden är satt i mantal, ävensom föreslå, att orden »på eget ansvar» utgå, då dessa synas kunna för-
anleda till oklarhet.

Genom en omfattande matematisk bearbetning av de resultat, som med avseende på bondeskogarnas areal och antal inom olika landstingsområden vunnits vid den undersökning av utfallet av 1928 års allmänna fastighets-taxering, som verkställt inom finansdepartementet, har kommittén kun-
nat framlägga intressanta uppgifter rörande dessa skogars arealförhållan-
den inom olika landstingsområden. Med dessa beräkningar till grund har kommittén, som villkor för premiering, för varje landstingsområde före-
slagit visst maximiinnehav av skogsmark till skogsbruket, på sätt följer
av nedanstående sammanställning, där landstingsområdena äro ordnade
alltefter den storlek, varå detta maximiinnehav skulle få belöpa.

Hektar	Landstingsområde	Förslag till hektarantal vid grupp- indelning
50	Göteborgs och Bohus	80
60	Malmöhus, Skaraborgs	
70	Kristianstads, Hallands, Älvsborgs	
80	Uppsala, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Blekinge	
90	— — —	
100	— — —	150
110	Stockholms, Södermanlands	
120	Örebro, Västmanlands, Kopparbergs	
130	Kalmar södra	
140	Västerbottens	
150	Östergötlands, Värmlands	
160	Kalmar norra	
170	— — —	250
180	Gävleborgs	
220	Västernorrlands, Norrbottens	
300	Jämtlands	

Kommitténs förslag i fråga om den maximiareal skogsmark, som inom olika landstingsområden skulle få tillhöra ett skogsbruk, för att detta skulle kunna premieras, vilar, som ovan framhållits, på en matematisk bearbetning av det statistiska material, som utvunnits vid omförmälda undersökning av utfallet av 1928 års allmänna fastighetstaxering. För-
slaget i fråga är helt visst ur teoretisk synpunkt tillfredsställande och
skulle vid ett genomförande, under förutsättning att sagda statistiska
material ej är behäftat med alltför stora fel, medföra, att inom varje
landstingsområde 75 % av de mindre skogsbrukens areal och c:a 95 % av

antalet dylika skogsbruk med hänsyn till arealstorleken skulle kunna bliva premierade.

Finner man däremot en förenkling av bestämmelserna önskvärd, visar den gjorda sammanställningen, att landstingsområdena i nu ifrågasvarande hänseende lämpligen låta inordna sig i trenne grupper. För varje dylik grupp skulle sedan en enhetsareal kunna fastställas, förslagsvis på sätt sammanställningen visar. Centralrådet vill ej direkt påyrka, att en dylik gruppindelning verkställes, men finner det uppenbart, att en dylik skulle medföra en förenkling av de ifrågasvarande bestämmelserna och ett över huvud taget smidigare förfaringssätt vid fixerande av premieringsvillkoren.

Ytterligare må endast tilläggas, att centralrådet, med hänsyn särskilt till förhållandena i stora delar av Norrland, ej finner sig kunna helt ansluta sig till kommitténs uttalande i fråga om behovet och lämpligheten av bidrag för gallringar och röjningar i ordinära skogsbestånd. I angivna trakter av landet kan utbytet av de första gallringarna oftast icke tillgodogöras. För att ändock få dessa ur skogsvårdssynpunkt så viktiga huggningar utförda, kan det ibland bliva erforderligt, att skogsvårdsstyrelserna i viss utsträckning för ifrågasvarande ändamål lämna bidrag till markägarna.

Med överlämnande av det i ämnet utarbetade betänkandet får centralrådet i underdånighet hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t, med beaktande av vad centralrådet ovan anfört, i proposition föreslå riksdagen att

dels godkänna i betänkandet föreslagna grunder för premiering av väl-skötta, mindre skogsbruk, *dels* ock till sådant ändamål för bestridande av kostnaderna under kalenderåret 1932 anvisa för budgetåret 1932/1933 under benämning *statens anslag för premiering av mindre skogsbruk* ett extra reservationsanslag av 30 000 kronor.

Protokollsutdrag rörande ärendets behandling i centralrådet biläggas.

I detta ärendes avgörande hava, förutom undertecknad, deltagit jägmästaren Alexanderson, greve De la Gardie, disponenten Lindström, landshövdingen greve Mörner och revisionssekreteraren Sjöfors, varjämte närvarit länsjägmästarna Hedemann-Gade och Ödman.

Stockholm den 27 februari 1931.

Underdånigst

Å centralrådets för skogsvårdsstyrelsernas förbund
vägnar

G. SEDERHOLM.

/ Erik Lundh.

Till

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund.

De av centralrådet den 11 juni 1930 utsedde kommitterade med uppdrag att verkställa utredning samt avgiva förslag angående möjligheterna att anordna premiering av välskötta mindre skogsbruk få härmed vördsamt överlämna sitt i ämnet utarbetade betänkande.

Frågan om premiering av mindre skogsbruk kan måhända ej sägas vara av mera genomgripande betydelse för arbetet till främjande av skogsvården å enskildes skogar. En klokt och objektivt utövad premieringsverksamhet bör dock vara i stånd att stimulera skogsvårdsintresset hos de skogsägare, vilkas skogar kunna bli föremål för premiering. Kostnaderna för den ifrågavarande premieringsrörelsen torde kunna hållas inom rimliga gränser, och den nytta, som genom verksamheten må kunna åstadkommas, synes oss därför väl svara mot erforderliga uppostringar.

Inom kommittén har den uppfattningen även framförts att, med hänsyn till de relativt obetydliga belopp, som en premieringsverksamhet kan komma att kräva, skogsvårdsstyrelserna borde var och en inom sitt verksamhetsområde kunna finna utväg att premiera välskötta mindre skogsbruk efter grunder, som det borde stå varje skogsvårdsstyrelse fritt att själv utarbeta och tillämpa.

Vi anse emellertid, att av oss utarbetade förslag till normer för den ifrågasatta statliga premieringen äro ägnade att befordra de syften, som med en premieringsverksamhet av nu ifrågavarande art må kunna vinnas. För så vitt centralrådet finner skäl hos Kungl. Maj:t tillstyrka åtgärders vidtagande för anordnande av premiering av mindre skogsbruk efter för samtliga skogsvårdsstyrelser gällande, enhetliga principer, vilja vi därför hemställa, att centralrådet måtte förorda ett inrättande av denna efter de grunder, som av oss i betänkandet föreslagits.

Stockholm den 9 januari 1931.

R. ALEXANDERSON.

GUNNAR FRIES.

KARL ERIK KALLIN.

ERIK LUNDH.

Uppdragets omfattning och syfte.

I en vid 1929 års riksdag av herr Heiding inom andra kammaren väckt motion (nr 55) hemställdes, att riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag angående statsanslag för premiering av välskötta mindre skogsbruk.

Sedan jordbruksutskottet, till vilket motionen remitterades, införskaffat yttrande över motionen från centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, som därvid jämväl överlämnade från samtliga skogsvårdsstyrelser i ärendet infordrade yttranden, hemställde utskottet i utlåtande nr 39, att riksdagen i anledning av motionen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om verkställande av utredning rörande möjligheterna att anordna premiering av välskötta mindre skogsbruk samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Utskottets utlåtande godkändes av riksdagen, som i enlighet härmed avlät skrivelse i ämnet den 15 maj 1929 nr 170.

Vid anmälan av denna skrivelse för Kungl. Maj:t den 6 juni 1929 beslöt Kungl. Maj:t att uppdraga åt centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund att verkställa den av riksdagen ifrågasatta utredningen och att därmed jämte förslag i ämnet inkomma till Kungl. Maj:t.

På grund härav uppdrog centralrådet, jämlikt beslut den 11 juni 1930, åt ordföranden i Västmanlands läns skogsvårdsstyrelse, jägmästaren R. Alexanderson, länsjägmästaren G. Fries, länsjägmästaren K. E. Kallin och docenten E. Lundh att inom centralrådet verkställa den ifrågavarande utredningen, varvid Alexanderson skulle fungera som ordförande och Lundh som sekreterare.

Under utredningsarbetets gång hava skogsvårdsstyrelserna ånyo beretts tillfälle avgiva utlåtanden i ärendet. Därav hava sexton skogsvårdsstyrelser begagnat sig.

Där i det föreliggande betänkandet hänvisning skett till vad skogsvårdsstyrelserna i ämnet anført, har tagits i betraktande jämväl de förberörda utlåtanden från skogsvårdsstyrelserna, som av centralrådet överlämnades till jordbruksutskottet vid 1929 års riksdag.

Viss begränsning av utredningen.

I jordbruksutskottets förenämnda utlåtande framhålles, att handhavandet av en premiering av mindre skogsbruk givetvis bör inpassas i skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. I överensstämmelse härmed ämna vi föreslå, att den ifrågasatta premieringsverksamheten anknytes till skogs-

vårdsstyrelseorganisationen. På grund härav hava vi, vid utarbetandet av de i det följande framlagda förslagen till premieringsverksamhetens anordnande, förutsatt, att den ifrågavarande verksamheten endast skall avse skogar, som stå under skogsvårdsstyrelsernas överinseende.

Allmänna synpunkter.

Att erhålla en säker uppfattning om bondeskogsbrukets ekonomiska betydelse har hittills mött svårigheter. Vad beträffar arealen av i bondehand befintliga skogar, har riksskogstaxeringen i sin nuvarande form ej skilt på skogar under olika ägare, och den ifrågasatta bearbetningen av taxeringsresultaten i nämnda hänseende lärer för vissa delar av landet utav tekniska skäl ställa sig svår att genomföra. Inom finansdepartementet har emellertid igångsatts en bearbetning av 1928 års allmänna fastighetstaxering, ur vilken utredning några i Statistisk Årsbok 1930 meddelade siffror kunna tjäna till att belysa ifrågavarande spörsmål.

Bondeskogs-
brukets be-
tydelse.

I nedanstående tabell meddelas för landet i sin helhet ett sammandrag av berörda uppgifter, varvid taxeringsnämndernas uppgifter för skogsmarksarealen summerats med fördelning på allmänna skogar, bolagens skogar samt skogar, tillhöriga större gods (inklusive fideikommiss), under det återstående skogar redovisats som bondeskogar (städernas skogar ingå ej i här framlagda siffror). För varje sådan grupp har skogsmarksarealen multiplicerats med den uträknade genomsnittliga boniteten, varigenom erhållits skogsmarkens bedömda virkesproducerande förmåga, vilken i tabellen redovisats i miljoner kubikmeter. För att omsätta denna kvantitativa produktionsförmåga i penningar har multiplikation skett med de vid taxeringen åsatta rotvärdena för en normalt sammansatt årlig virkes-skörd.

Tab. I. Fördelning av skogsmarkens areal och produktionsförmåga på olika ägare.

(Enligt preliminära siffror från 1928 års fastighetstaxering.)

Ägare-grupp	Hela Sverige		
	Areal milj. har	Produktionsförmåga	
		milj. m ³	milj. kr.
Allmänna skogar	5,17	8,36	28,9
	23,8 %	18,1 %	14,7 %
Bolagens »	5,86	12,53	48,6
	27,1 %	27,1 %	24,6 %
Godsens »	0,73	2,29	13,2
	3,4 %	5,0 %	6,7 %
Bonde- »	9,91	22,98	106,4
	45,7 %	49,8 %	54,0 %
Summa	21,67	46,16	197,1
	100 %	100 %	100 %

Tabellen lämnar upplysning om, bland annat, att av den vid fastighetstaxeringen redovisade totala skogsmarksarealen, 21,67 miljoner hektar¹, utgöra de allmänna skogarna 24 %, bolagsskogarna 27 %, godsens skogar 3 % samt bondeskogarna 46 %, allt i avrundade tal. Sagda areal beräknas med stöd av åsatta bonitetsgrader kunna uthålligt producera omkring 46 miljoner kubikmeter virke, därav på allmänna skogar 18 %, på bolagsskogar 27 %, på godsskogar 5 % samt på bondeskogar 50 %.

Därest man värdesätter ifrågavarande normala årsproduktion efter de nettorotvärden, som åsatts vid fastighetstaxeringen på grundval av de virkespriser, som varit gällande under de närmast föregående fem åren, erhålles en årlig normal produktionsförmåga av tillhopa nära 197 miljoner kronor. Detta teoretiskt kalkylerade avkastningsbelopp förutsätter, att ett mot boniteten svarande virkesförråd förefinnes, vilket dock för närvarande ej är förhållandet å ett stort antal skogar. Av ifrågavarande, i penningar värderade produktion skulle å de allmänna skogarna komma 14,7 %, å bolagsskogarna 24,6 %, å godsens skogar 6,7 % samt å bondeskogarna 54,0 %.

Även med reservation för den i viss mån subjektiva karaktär, som tillkommer fastighetstaxeringens primäruppgifter, ävensom för övriga brister, som kunna vidlåda berörda kalkyl, framgår likväl av det ovan anförda, att bondeskogarna, för den händelse de rätt utnyttjades, borde hava större produktionskapacitet än landets övriga skogar tillsammans.

Förevarande uppgifter torde i detta sammanhang vara tillfyllest. De framhäva tydligt den stora betydelse, bondeskogsbruket har för landet, samt vikten ur ekonomisk synpunkt av att bondeskogarna bliva föremål för en så ändamålsenlig vård och väl ordnad hushållning, som med hänsyn till deras natur av, till viss del, husbehovsskogar är möjligt. Utan tvivel är frågan om bondeskogsbrukets förbättrande vårt för närvarande viktigaste skogspolitiska spörsmål. En allmän produktionsökning på ifrågavarande skogar skulle förvisso betyda mera för landets virkeshushållning än en ytterligare intensifiering av skogsskötseln inom andra skogsbruksformer.

Med hänsyn härtill samt till det förhållande, att skogsskötseln å hemmansskogarna ännu ej nått samma jämförelsevis nöjaktiga utveckling som å landets övriga skogar, är det icke annat än naturligt och riktigt, att statsmakterna och skogsvårdsmyndigheterna i sina strävanden att höja skogsskötseln å enskildes skogar i främsta rummet inrikta sig på att gynna denna på bondehemmanen.

Frågan om nya former för skogsvårdsarbetet. Det arbete, som av skogsvårdsstyrelserna nedlägges särskilt på det mindre skogsbrukets förbättrande, är, som bekant, till omfattningen betydande och till arten mångskiftande. Det torde vara obehövt att här

¹ Enligt av riksskogstaxeringsnämnden meddelade taxeringsresultat skulle totalarealen prod. skogsmark uppgå till 23,18 milj. hektar.

närmare skildra de olika former, som vunnit tillämpning i denna skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. Känt och omvittnat är, att arbetet burit frukt. Spörsmålet hur en allmän uppräckning skall ernås med avseende på skötseln av hemmansägareskogarna besitter likväl sådan vikt, att det kan ifrågasättas, huruvida ej även andra vägar än de hittills prövade böra beträdas i arbetet för bondeskogsbrukets höjande. Som ett uttryck för den uppfattningen, att det ur statlig synpunkt är önskvärt, att den ifrågavarande verksamheten ytterligare utvidgas, torde man böra se den väckta frågan om statsanslag för premiering av välskötta, mindre skogsbruk. En förebild till en dylik verksamhet har man i den genom hushållningssällskapen bedrivna premieringen av mindre jordbruk, vilken rörelse, att döma av dess fortsatta utövande under en lång följd av år, torde givit goda resultat.

I fråga om införandet av ett premieringsinstitut i det statsunderstödda skogsvårdsarbetet skola förvisso olika meningar göra sig gällande. Enligt vår uppfattning har man anledning antaga, att en skogsbrukspremiering, uppbyggd på lämpliga grunder och omdömesgillt tillämpad, kan komma att utgöra ett värdefullt komplement till de övriga åtgärder för höjande av landets skogsbruk, vartill staten redan lämnar sin medverkan. Premieringen skiljer sig nämligen helt från hittills tillämpade understödsformer, även om syftet i stort sett bör vara detsamma. Vid premieringen kommer att belönas redan verkställda skogsvårdsarbeten av sådan art och omfattning, att skogsbruket i sin helhet kan betraktas som välskött. Fordringarna för erhållande av premie måste sålunda vara jämförelsevis höga och i varje fall förutsätta ett betydande mått av skogsvårdsintresse hos vederbörande skogsägare samt viss förmåga till initiativ och självständig verksamhet. Vid nu tillämpade grunder för statsbidrag till särskilda skogsvårdsåtgärder är detta ej fallet i tillnärmelsevis samma utsträckning. Ett statsbidrag av sistberörda beskaffenhet kan visserligen sägas vara en belöning åt skogsägaren för hans intresse att vilja utföra åtgärden i fråga, men innebär på intet vis någon hedersbevisning. Ägaren av ett premierat skogsbruk får däremot en offentlig utmärkelse, som ej ges under några villkor om framtida arbetens utförande utan som erkänsla för vad som redan blivit verkställt.

Skogsbrukspremieringen bör därför vara ägnad att på ett särskilt sätt väcka andra skogsägars intresse för självständigt och omsorgsfullt skogsvårdsarbete samt jämväl sporra dem till att upptaga tävlan med premierade grannar i fråga om skogarnas skötsel. Just detta moment av tävlan kan endast ett premieringsförfarande åstadkomma. Lägges alltså grunden för premieringen på sådant sätt att verkan blir den nu angivna, kommer den helt visst även att bli till nytta i skogsvårdsarbetet.

Som resultat av premieringsverksamheten, av värde icke minst för skogsvårdsmyndigheterna själva, torde så småningom här och var i byg-

derna uppstå mönstergillt skötta skogsbruk, som skulle komma väl till pass som demonstrationsskogar vid utbildningskurser, studieresor o. dyl.

Ett premieringsförfarande av nu ifrågasatt slag synes därför enligt vår mening ej kunna fränkännas vissa förtjänster som verksamhetsform i arbetet till den enskilda skogsvårdens befrämjande.

Samtidigt kan emellertid ej förnekas, att dess genomförande är förenat med vissa icke obetydliga svårigheter. Sålunda blir det alltid ett vanskligt företag att rättvist gradera skogsbruken med hänsyn till deras skötsel. Olikheter i utgångslägen och förutsättningar med avseende på markens växtlighetsgrad, avsättningsförhållanden o. dyl. bliva alltid svåra att bedöma. Ävenså kan det ställa sig svårt att uppskatta, i vilken utsträckning vederbörande markägares ekonomiska resurser övat inflytande på resultaten. Då i ett skogsbruk nedlagt arbete oftast giver skönjbara resultat först efter åtskilliga år, lär det i allmänhet även bliva besvärligt att avgöra, huruvida det är den nuvarande ägaren, som har förtjänsten av ett gott skogstillstånd, eller om det är hans företrädares initiativ och arbete, som äro orsaken härtill. Till att komplicera premieringsförrättningarna bidrager nog även enligt många mening det förhållandet, att de mest intresserade mindre skogsägarna i stor utsträckning anlita skogsvårdsstyrelsernas hjälp i skogsvårdsarbetet, vilket medverkar till att försvåra bedömningen av deras egna insatser.

Det anförda torde vara tillräckligt för att visa, att genomförandet av den premieringsverksamhet, varom nu är fråga, kommer att erbjuda vissa svårigheter, vilka under alla förhållanden komma att göra handhavandet av densamma till en mycket grannlaga uppgift.

Premiering
av mindre
jordbruk.

I det förslag angående premiering av välskötta mindre skogsbruk, som i föreliggande betänkande framlägges, har i tillämpliga delar nu gällande grunder för premiering av mindre jordbruk tjänat som förebild. Vi ha därför ansett lämpligt att här lämna en kortfattad redogörelse för ifrågasvarande jordbrukspremiering.

Alltsedan 1901 har riksdagen anvisat medel å extra stat till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket på grundval av den 18 oktober 1901 utfärdade reglemente för med statsmedel understödda åtgärder till höjande av det mindre jordbruket (nr 77) och kungörelse angående statsanslag till dylika åtgärder (nr 77). Den 19 oktober 1911 utfärdade Kungl. Maj:t för samma ändamål förnyat reglemente (nr 116) och ny kungörelse (nr 116), varförutom i omförmälda reglemente ändringar vidtagits den 1 november 1912 (nr 286), den 24 oktober 1913 (nr 273), den 11 juli 1918 (nr 580) och den 26 mars 1920 (nr 113) och i berörda kungörelse den 11 juli 1918 (nr 581) och den 26 mars 1920 (nr 114).

Utöver understöd av kontrollföreningsverksamheten bestodo jämlikt sagda författningar åtgärderna till höjande av det mindre jordbruket, dels

i premiering av mindre jordbruk, varvid utdelades penningpris eller premielån, dels i anordnande av studieresor samt undervisning för i mindre jordbruk deltagande män och kvinnor, dels ock i premiering av mindre odlingsföretag, varjämte bidrag från anslaget kunde av Kungl. Maj:t anvisas till anordnande av undervisning, som avsåg att främja det mindre jordbruket men icke på annat sätt kunde komma i åtnjutande av statsunderstöd. I fråga om premiering utgick av statsmedel dels penningpris intill ett belopp av 150 kronor för första pris, 100 kronor för andra pris och 50 kronor för tredje pris, dels premielån intill hälften av den utav premieringsnämnd beräknade kostnaden för det förbättringsarbete, för vars utförande lånet lämnats, dock ej till högre belopp än 150 kronor, med skyldighet för hushållningssällskap att, om dylikt förbättringsarbete ej inom bestämd tid blivit utfört, ofördröjligen till statskontoret återleverera den del av premielånet, som gäldats av statsmedel, dels ock halva beloppet av den resekostnadsersättning, som enligt av hushållningssällskapet meddelade bestämmelser skulle tillgodokomma ordförande och för hela distriktet utsedd ledamot i premieringsnämnden.

Sedan premieringsverksamheten under ett antal år bedrivits enligt ovannämnda grunder ifrågasattes i en vid 1922 års riksdag inom första kammaren väckt motion (nr 30), huruvida icke bättre resultat av premieringsverksamheten skulle kunna vinnas, om som villkor för understöd krävdes, att avtal ingicks mellan vederbörande hushållningssällskap och jordbrukare i fråga om jordbrukets ställande under viss kontroll av premieringsnämnden för genomförande av ett verkligt mönsterjordbruk. I anslutning härtill hemställdes, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning på vad sätt det under riksstatsens nionde huvudtitel upptagna anslaget till höjande av det mindre jordbruket måtte kunna göras mera fruktbringande genom en omläggning av de för premiering av mindre jordbruk gällande grunderna. Sedan riksdagen i skrivelse (nr 9 A) den 3 juni 1922 hos Kungl. Maj:t gjort framställning om dylik utredning, anbefalldes lantbruksstyrelsen att i samband med avgivande av förslag till anslagsäskande för ifrågavarande ändamål av 1923 års riksdag inkomma med utredning och avgiva förslag till ändrade grunder för premiering av mindre jordbruk. Med anledning härav avgav lantbruksstyrelsen i skrivelse den 11 november 1922 förslag till ändrade grunder för ifrågavarande verksamhet, avseende närmast att nedbringa kostnaderna för densamma. De av lantbruksstyrelsen föreslagna ändringarna godkändes av riksdagen, och utfärdade Kungl. Maj:t den 1 juni 1923 dels reglemente för med statsmedel understödda åtgärder till höjande av det mindre jordbruket (nr 244), dels ock kungörelse angående statsbidrag till dylika åtgärder (nr 245). Sagda författningar inneburo, vidkommande jordbrukspremieringen, i huvudsak ett nedsättande av de ovan angivna tidigare utgående premiebeloppen, vilka fastställdes till för för-

sta pris 120 kronor, för andra pris 80 kronor samt för tredje pris 50 kronor, varjämte premielånen begränsades till högst 125 kronor.

Enligt nu åberopade bestämmelser har statsbidrag kunnat utgå jämväl till premiering av mindre odlingsföretag. Sedan numera i annan ordning anvisade medel stå till förfogande för stödjande av mindre odlingsföretag, hava bidrag för sådant ändamål efterhand utgått i allt mindre omfattning. I av Kungl. Maj:t med anledning härav den 4 oktober 1929 utfärdat nytt reglemente för med statsmedel understödda åtgärder till höjande av det mindre jordbruket (nr 350) ävensom kungörelse angående statsbidrag till dylika åtgärder (nr 351), vilka författningar trätt i kraft den 1 januari 1930, upptages icke längre premiering av mindre odlingsföretag bland de åtgärder, som av för ifrågavarande ändamål anvisade medel kunna erhålla statsbidrag.

De av statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet den 1 juni 1928 tillkallade sakkunniga för att inom departementet verkställa utredning samt avgiva förslag rörande lämpligaste sättet för ordnande av den lägre lantbruksundervisningen hava i sitt den 30 april 1930 avgivna betänkande jämväl ägnat jordbrukspremieringen sin uppmärksamhet. Denna premieringsverksamhet har nämligen till väsentlig del ansetts äga undervisande syfte och därför innefattats i de sakkunnigas utredningsuppdrag. De sakkunniga framhålla bland annat, att därest premieringen av mindre jordbruk skall kunna vinna önskvärd utveckling, det är ofrånkomligt att tillgång på medel väsentligt ökas. Beträffande penningprisen har visserligen någon ändring icke föreslagits. De nuvarande maximibeloppen, som gäldas helt av statsmedel, hava de sakkunniga ansett lämpligt avvägda. Allenast det tillägget har föreslagits, att när hushållningssällskap beslutat utdela något för jordbruket nyttigt föremål i stället för penningar, även kostnaden härför skulle inom de angivna gränserna gäldas av statsmedel. Det nuvarande maximibeloppet, som av statsmedel må utgå i form av premielån, nämligen 125 kronor, anse de sakkunniga däremot vara alltför lågt. De ha därför funnit erforderligt föreslå en ökning av ifrågavarande maximibelopp till 250 kronor, vilket, med bibehållande av regeln om statsbidrag till högst halva kostnaden, skulle möjliggöra fullt premielån av statsmedel till företag om högst 500 kronors kostnad.

Jämlikt förberörda Kungl. Maj:ts reglemente den 4 oktober 1929 (nr 350) för med statsmedel understödda åtgärder till höjande av det mindre jordbruket bildar, för verkställande av premiering, varje hushållningssällskaps område ett distrikt, som uppdelas i tre underdistrikt. Premiering inom sådant underdistrikt verkställas vart tredje år under månaderna juni—september av nämnd, bestående av ordförande och en ledamot, vilka utses av hushållningssällskapetets förvaltningsutskott. Endera av nämndens ledamöter skall vara anställd som jordbrukskonsulent hos hushållningssällskapet. Därest premieringen avser allenast tilldelande av premielån,

kan vederbörlig besiktning verkställas endera av ordföranden eller ledamoten. För premieringens verkställande gäller, bland annat, att jordbruk skall hava en åkerareal, ej överstigande 15 hektar. Hushållningssällskap tillkommer att för sitt område meddela de bestämmelser, som, utöver vad berörda reglemente innehåller, erfordras för premieringen och dess verkställande. Sagda bestämmelser skola delgivas lantbruksstyrelsen.

De medel, som av riksdagen i form av extra reservationsanslag anvisats till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket, hava för vart och ett av budgetåren 1927/1928—1930/1931 utgjort 325,000 kronor, därav för premiering av mindre jordbruk inklusive utdelning av premielån respektive 181,000; 189,900; 200,700 samt 211,500 kronor.

Av skogsvårdsstyrelserna hittills bedriven verksamhet av ifrågasvarande art samt resultaten av denna.

Som ett led i arbetet för väckande och höjande av skogsägarnas intresse för en förbättrad skogsvård hava ett antal skogsvårdsstyrelser sedan åtskillig tid tillbaka i en eller annan form belönat sådana skogsägare, som kunnat uppvisa särskilt välskötta skogsbruk eller förtjänstfullt utförda skogsvårdsåtgärder. I de flesta fall hava härvid skogsvårdsstyrelsernas diplom ifrågakommit som belöning; ibland hava minnesgåvor av olika slag utdelats eller, i ett fåtal fall, penningbelopp, som genom enskildes donationer för ändamålet ställts till skogsvårdsstyrelsernas förfogande. Erfarenheterna från denna av skogsvårdsstyrelserna sporadiskt och långt ifrån systematiskt bedrivna premieringsverksamhet förtjäna givetvis i detta sammanhang beaktande.

I regel torde skogsvårdsstyrelsernas avsikt med den nu omtalade premieringsverksamheten hava varit att premiera mindre i alla avseenden välskötta skogsbruk eller sådana, som skulle kunna göra skäl för benämningen mönsterskogsbruk. Snart nog visade det sig emellertid, att en premiering efter dylika grunder endast kunde ske i mycket begränsad omfattning, enär mindre skogsbruk av ifrågasvarande beskaffenhet ännu voro mycket sällsynta i vårt land. Den nivå, skogsvården uppnått på hemmansskogarna, var ej, annat än i enstaka undantagsfall, sådan, att skogsbruket i sin helhet kunde anses mönstergillt. Detta förhållande, som, efter vad det vill synas, gäller hela landet, har medfört, att den av skogsvårdsstyrelserna i nu berörda syfte igångsatta premieringsverksamheten blivit av ringa betydelse och ej i större utsträckning kunnat tjäna de ändamål, som därmed avsetts.

De skogsvårdsstyrelser, som ändock ansett mödan värt att fortsätta med något slag av premieringsarbete, hava därför i flertalet fall tvungits att modifiera grunderna för premiernas utdelande, varigenom skogsvårdsstyrelserna i allmänhet kommit att övergå till att med viss belöning hedra

sådana skogsägare, vilka genom förtjänstfullt utförande av viss skogsvårdsåtgärd därav gjort sig förtjänta. Av olika anledningar har emellertid även denna form av skogsvårdsstyrelsernas »premieringsverksamhet» endast vunnit ringa omfattning.

I det föregående hava vi framhållit, att premieringen av mindre mönsterskogsbruk funnit sin naturliga begränsning i den sällsynta förekomsten av dylika skogsbruk. I trots av de tillfredsställande resultat skogsvårdssträvandena under senaste decennier visat jämväl i fråga om de mindre skogsbruken och deras skötsel, har den förvisso mycket goda utvecklingen på skogsvårdens område ännu endast i obetydlig omfattning givit betingelser för en i alla avseenden rationellt genomförd skogsskötsel å hemmansägareskogarna.

Beträffande förekomsten å dessa skogar av speciella, väl utförda skogsvårdsåtgärder, såsom dikningar, skogsodlingar, gallringar etc., torde man däremot ej kunna göra gällande, att arbeten av sådan art där skulle saknas. Hade man därför i större omfattning velat premiera dylika, torde man ej ha behövt lida brist på material. Detta kan därför enligt vårt förmenande ej vara orsaken till att en dylik premieringsverksamhet ej vunnit större spridning. Andra förklaringsgrunder måste härvid sökas.

I första hand torde det ha varit skogsvårdsstyrelsernas brist på för ändamålet disponibla medel, som lagt hinder i vägen för den ifrågavarande verksamhetens utvidgning. Det fåtal skogsvårdsstyrelser, som tillfälligt eller under en följd av år tack vare enskilda donationer kunnat förfoga över medel för ifrågavarande ändamål, hava nämligen utan svårigheter kunnat upprätthålla en viss premieringsrörelse. Andra skogsvårdsstyrelser hava däremot i allmänhet ej varit i stånd till detta. Även om själva gåvan eller belöningen, som i de flesta fall endast kommit att bestå av ett skogsvårdsstyrelsernas diplom, ej varit av dyrbarare beskaffenhet, har dock premieringsarbetet över huvud taget vid ett bedrivande i erforderlig omfattning medfört icke oväsentliga utgifter.

En annan faktor, som även verkat hindrande på ifrågavarande verksamhet, har utgjorts av svårigheterna att tillämpa enhetliga och rättvisa bedömningsmetoder. Några för detta ändamål utarbetade normer, efter vilka skogsvårdsstyrelserna kunnat rätta sin bedömning, hava ej förelagat; därför har man även haft svårt att i de enstaka eller konkreta fallen avgöra, huruvida en skogsägare kunnat anses förtjänt av en särskild utmärkelse. Vi vilja i detta sammanhang endast påpeka, hurusom i många fall den primära förtjänsten av en väl utförd skogsvårdsåtgärd eller av en i allmänhet god skogsskötsel å en fastighet kunnat direkt eller indirekt tillskrivas vederbörande skogsvårdsstyrelses arbete. Huruvida i ett sådant fall skogsägaren gjort sig förtjänt av utmärkelse för det mått av intresse han ändock visat för sin skogs skötsel kan givetvis anses diskutabelt. Då vi framdeles få anledning att närmare beröra de svårigheter av olika

beskaffenhet, som kunna uppstå, när det gäller att bedöma skogsägarnas förtjänster i nu ifrågavarande hänseende, hava vi i detta sammanhang endast velat framhålla, att desamma utgjort ett allvarligt hinder för skogsvårdsstyrelserna att utöva en premieringsverksamhet.

En naturlig följd av premieringsverksamhetens ringa omfattning är, att skogsvårdsstyrelserna i allmänhet ej kunna påvisa betydelsefullare resultat av denna till skogsvårdens fromma. De utdelade hedersbevisen hava varit fåtaliga. Det gynnsamma inflytande, de kunnat utöva för att väcka andra skogsägars intresse att göra sig förtjänta av samma utmärkelse, har därför ej i nämnvärd grad gjort sig gällande. Till de svaga resultaten har förvisso även det förhållandet bidragit, att skogsvårdsstyrelserna i allmänhet ej varit i tillfälle att klart precisera fordringarna för premies erhållande. Den starkt begränsade premieutdelningen har, med andra ord, ej kunnat sporra övriga skogsägare till ansträngningar i skogsvårdshänseende.

Måhända kan man även antaga, att den vanligen utdelade belöningen, skogsvårdsstyrelsernas diplom, ej varit av den beskaffenhet, att den förmått locka skogsägarna till större ansträngningar. Härför talar åtminstone det förhållandet att, där en skogsvårdsstyrelse varit i stånd att utdela värdefullare premier i form av penningpris eller minnesgåvor, detta enligt uppgift visat sig vara till god nytta för väckande av skogsägarnas intresse för skogens skötsel.

Tydligt är, att det sätt, varpå skogsvårdsstyrelserna hittills varit i tillfälle att bedriva premiering av skogsbruk eller skogsvårdsåtgärder, ej varit av beskaffenhet att leda till för skogsvårdens befrämjande värdefullare resultat.

Behovet av särskilda statsåtgärder för ändamålet.

Av vad i föregående kapitel anförts torde framgå, att skogsvårdsstyrelserna hittills ej varit i stånd att bedriva en allmän premieringsverksamhet av nu ifrågavarande art i den omfattning och på det sätt, att den blivit ett verksamt medel till främjande av skogsvården å hemmansskogarna. Ävägbringandet av erforderliga förutsättningar härför kan i första hand ej ske med mindre behövliga medel ställas till förfogande för ändamålet. Flertalet skogsvårdsstyrelser hava nämligen ej de ekonomiska resurser, att de med anlitan av egna tillgångar kunna bestrida de utgifter, som äro förenade med en metodiskt genomförd, efter rådande förhållanden väl tillrättalagd premieringsverksamhet. Då man ej torde kunna förutsätta, att de anslag, som kunna tarvas för den ifrågavarande premieringen, skola ställas till skogsvårdsstyrelsernas disposition av övriga ortsmyndigheter — landsting och hushållningssällskap — eller av enskilda, för saken intresserade personer, synes, för att en premierings-

verksamhet av nu ifrågavarande beskaflenhet skall komma till stånd, vara nödvändigt, att till skogsvårdsstyrelserna anvisas särskilda för ändanålet avsedda statsmedel.

En annan viktig förutsättning för att en statsunderstödd skogsbrukspremiering skall kunna genomföras är, att ändamålsenliga regler för premieringens verkställande utarbetas och i stora drag fastställas för enhetlig tillämpning av skogsvårdsstyrelserna. Om det med premieringen avsedda syftet skall vinnas, lärer nämligen vara nödvändigt, att vid premieringens utförande största möjliga enhetlighet i fråga om bedömningsgrunder o. dyl. blir rådande.

Vi äro följaktligen av den uppfattningen, att en allmän, hela landet omfattande premieringsverksamhet av betydelse för skogsvården å hemmansägareskogarna ej kan förverkligas med mindre från statens sida åtgärder vidtagas för en dylik verksamhets ekonomiska understödjande ävensom för fastställandet av enhetliga grunder för dennas bedrivande.

Föremål för premiering.

I detta kapitel komma vi att diskutera spörsmålet, huruvida, förutom skötseln av hela skogsbruk, särskilda skogsvårdsåtgärder eller andra förtjänster om skogsvården böra vara föremål för premiering.

Vi skola då först lämna en redogörelse för vad de skogsvårdsstyrelser anført, som påyrkat en dylik utvidgning av premieringsverksamheten eller ansett, att denna uteslutande borde avse premiering av särskilda skogsvårdsåtgärder.

Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms läns landstingsområde anför, att den, då hemmansskogarna sällan eller aldrig befinna sig i ett sådant tillstånd, att de kunna inrangeras bland mönsterskogarna, sett sig nödsakad att numera utdela sitt diplom enbart för vissa speciella åtgöranden. Styrelsen förmenar, att det knappast är tänkbart, att en premiering med statsmedel skall kunna ske enligt andra grunder, då det är svårt att även med ganska minimala fordringar på mönsterskogsbruk uppleta dylika och man dessutom måste uppmärksamma, att de mera välskötta mönsterskogsbruken i regel äro en direkt följd av ansträngningar från skogsvårdsstyrelsernas sida. Lovande början till mönsterskogar torde sålunda genom skogsvårdsstyrelsernas åtgöranden vara att finna på många håll — hos såväl intresserade som mindre intresserade skogsägare — men det torde kunna ifrågasättas, om vederbörande ägare i dylika fall verkligen äro förtjänta av offentlig utmärkelse.

Skogsvårdsstyrelserna i Kristianstads och Malmöhus läns landstingsområden framhålla, att mindre skogsbruk, som äro så beskaffade, att de i sin helhet böra premieras som mönsterskogsbruk, knappast för närvarande kunna uppbringas inom länen. Däremot torde på ett stort antal hemman

kunna påvisas goda skogsodlingar eller resultat av beståndsvårdande huggningar, vilka åtgärder emellertid i de allra flesta fall åstadkommits genom skogsvårdsstyrelsernas praktiska medverkan, genom lagens tvång, efter upprepade påtryckningar eller genom direkt understöd. En premiering av väl utförda gallringar eller goda kulturer anse styrelserna därför varken behöfvlig eller ens lämplig, men då betesfrågan är av synnerligen stor vikt för skogsbruket, bör en premiering av sådana effektiva åtgärder, som leda till en bestämd reglering av förhållandet mellan betesmark och mark avsedd till skogsbruk, anses önskvärd.

Skogsvårdsstyrelsen i Hallands läns landstingsområde har på skäl, som i ett annat sammanhang närmare kommer att utvecklas, som sin mening uttalat, att föremålet för premieringen bör vara, dels det välskötta mindre skogsbruket, och dels erkännansvärda skogsvårdsåtgärder, som kommit till stånd på det mindre skogsbruket. Styrelsen ifrågasätter jämväl, om icke belöning skall kunna tillerkännas en person, som helt oegennyttigt verkat för skogsvårdens höjande i en trakt. Som exempel på en dylik person anföres en skogsvårdskommittéledamot, som verkligen intresserar sig för sin uppgift. En utmärkelse till sådan person skall helt säkert, framhåller styrelsen, medföra stor nytta i skogsvårdsarbetet.

Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus läns landstingsområde anför, att lagstiftning och understöd numera finnes beträffande slutavverkning, återväxt, skogsodling av gamla kalmarker, skogsutdikning och anläggning av betesmarker. Vad som saknas, berör de ytterst viktiga åtgärderna röjning och gallring i ungskog. Dessa åtgärder äro av utomordentlig och grundläggande betydelse för skogsbeståndens framtida utveckling, men icke desto mindre äro de överallt eftersatta i betänklig mån. Det är sorgligt att se, huru med stora kostnader och med bidrag av allmänna medel uppdragna ungskogar genom försummad omvårdnad icke utvecklas på önskvärt sätt. Skogsvårdsstyrelsens mångåriga, intensiva upplysningsarbete och lämnande av avgiftsfria anvisningar och råd samt utmärkning för gallring har endast i ringa mån lett till positiva resultat. Detta beror givetvis oftast därpå, att den enskilde skogsbrukaren, som kanske lever under små omständigheter, är obenägen att verkställa en åtgärd, för vilken vinsten icke kommer att utfalla förrän i en framtid, kanske icke ens under hans livstid.

Enligt skogsvårdsstyrelsens mening bör det nu föreliggande förslaget om premiering av skogsbruk kunna verka i önskvärd riktning, om det i första hand kommer att avse röjning och gallring i ungskog, för vilka åtgärders vidtagande hittills saknats verksamma medel.

Åt skogsvårdsstyrelserna bör uppdragas att utdela premier eller snarare bidrag för utförande av arbeten av ifrågavarande art.

Programmet för en dylik verksamhet har av styrelsen uppskisserats på följande sätt:

»1) Staten anslår till bidrag för skogsbeståndsvård ett anslag, som fördelas mellan de olika skogsvårdsstyrelserna. Hithörande medel redovisas tillsammans med skogsvårdsstyrelsernas övriga skogsvårdsmedel.

2) Ansökan skall göras hos skogsvårdsstyrelsen före arbetets utförande.

3) Skogsvårdsstyrelsen föranstaltar om besiktning av skogen genom länsjägmästaren, som föreskriver de åtgärder, som skola vidtagas.

4) Bidragets storlek bestämmes av skogsvårdsstyrelsen.

5) Bidrag kan efter skogsvårdsstyrelsens beprövande och i mån av efterfrågan på bidrag i förhållande till för ändamålet anslagna medel utgå med viss del om högst 100 % av de beräknade nettoomkostnaderna för åtgärden, sedan värdet av det avverkade virket frånräknats.

6) Fällt tallvirke skall efter skogsvårdsstyrelsens bestämmande behandlas, t. ex. genom rundbarkning, på sådant sätt, att märgborrarnas äggläggning förhindras. Kostnaderna härför må inräknas i bidraget.

7) Ifrågavarande statsanslag får även efter skogsvårdsstyrelsens beprövande användas till premier för välskötta mindre skogsbruk.

8) Någon maximiareal skogsmark bör icke bestämmas. Smärre skogsbruk böra dock äga företräde, varvid även andra omständigheter böra beaktas.»

Kommittén.

Av flera orsaker synes det oss vara mest ändamålsenligt, att den ifrågavarande statsunderstödda premieringsverksamheten uteslutande kommer att avse skötseln av mindre skogsbruk.

Som tyngst vägande skäl mot en dylik premieringsverksamhet torde hava anförts, att välskötta mindre skogsbruk av den beskaffenhet, att de kunde anses som mönsterskogsbruk, vore ytterst sällsynta. På grund härav hade man förmenat, att en premieringsrörelse, som endast komme att avse dylika skogsbruk, skulle bliva av sådan begränsad omfattning, att den ej kunde bliva till nämnvärd nytta i arbetet för en förbättrad skogsvård å ifrågavarande skogar.

Riktigheten av denna uppfattning torde ej kunna bestridas, om man utgår ifrån, att endast verkliga mönsterskogar vid premieringen skola tilldelas pris eller belöning. Detta synes emellertid enligt vår uppfattning icke vara nödvändigt. Visserligen bör väl den avsedda premieringen hava till syftemål att åstadkomma s. k. mönsterskogsbruk, men detta bör ej innebära att endast dylika skogar skola kunna premieras. Det naturligaste och riktigaste förefaller i stället vara, att premieringen ordnas efter sådana grunder, att den blir ett effektivt medel för frammanande av en successivt förbättrad skogsvård. Skall premieringen få denna verkan måste man förutsätta, att skogsbruk av väsentligt olika kvalitet skola kunna bliva bedömda, och även belönade, varvid utmärkelsen, i form av olika pris, får rätta sig efter skogsskötselns bättre eller sämre beskaffenhet. I det förslag till premieringsgrunder, som vi i ett följande kapitel

komma att framlägga, har även en dylik anordning av premieringsrörelsen förutsatts.

Vi hålla alltså före, att den nuvarande sällsynta förekomsten av mönstergillt skötta mindre skogsbruk ej behöver lägga oöverstigliga hinder i vägen för en premieringsverksamhet av önskvärd omfattning. Även om den högsta utmärkelsen eller premien till en början ej alls eller endast i ett fåtal fall kan utdelas, torde dock tillräckligt många skogsbruk av sådan godhetsklass vara för handen, att premier av lägre valör kunna utdelas i nöjaktigt antal. Detta så mycket mera, som enligt vår uppfattning vid premieringen största hänsyn bör tagas till vederbörande skogsägares intresse och goda vilja i fråga om skogens skötsel, varvid torde böra beaktas icke blott färdiga resultat av verkställda åtgärder utan även gjorda ansatser och försök i rätt riktning. Det är givet, att den ifrågasatta premieringsverksamheten ej genast kan vinna en mera betydande omfattning. Vi anse emellertid detta ej vara nödvändigt utan förmena, att en så småningom skeende utveckling av rörelsen kan för saken vara mera gagnande.

En premiering medelst statsbidrag av vissa förtjänstfullt utförda skogsvårdsåtgärder synes oss av principiella skäl ej vara att i detta sammanhang förorda. Vi erinra om, att skogsvårdsstyrelserna redan besitta betydande möjligheter att understödja olika skogsvårdsåtgärder. Samtliga skogsvårdsstyrelser äro väl sålunda i stånd att i större eller mindre utsträckning kostnadsfritt eller till reducerat pris tillhandahålla skogsägarna sakkunnigt biträde för avverkningars och andra åtgärders planläggande ävensom plantor eller frö för skogsodlingars verkställande. Genom anvisandet av statens skogsutdikningsanslag finnas särskilda medel disponibla för understöd av skogsdikningar. Det från och med år 1931 för skogsvårdsstyrelserna tillgängliga statens skogsodlingsanslag öppnar ytterligare möjligheter för dessa att effektivt understödja skogsodlingar å av ålder kala marker, istandsättandet av i olika avseenden vanhävdade skogsmarker samt gallringar eller röjningar i stavaskogsbestånd.

Nu berörda redan föreliggande understödsmöjligheter synas oss, om tillräckliga medel anvisas för ändamålen, vara av den tillfredsställande beskaffenhet, att någon ytterligare utvidgning av skogsvårdsstyrelsernas efter nu tillämpade och gällande grunder utövade bidragsverksamhet för närvarande ej är påkallad.

Visserligen är det riktigt, som från vissa håll påpekats, att särskilt statsanslag saknas för bidrag till gallringar eller röjningar i normala skogsbestånd. Då hushållningssällskapens möjligheter till understöd av betesregleringar i syfte att åstadkomma en rationell uppdelning av betes- och skogsbruk äro alltför begränsade för att kunna lända skogsbruket till större gagn, kan man även vitsorda vad som anförts i fråga om bristen på medel för dylikt ändamål. Utan att på minsta sätt vilja ifrågasätta

nu nämnda åtgärders ändamålsenlighet och stora skogsvårdande betydelse äro vi dock av den uppfattningen, att under nuvarande förhållanden övertvägande skäl tala för att direkta statsanslag ej anslås för bidrag till dylika arbeten.

Beträffande på lämpligt sätt och vid lämplig tidpunkt utförda gallringar och röjningar i ordinära skogsbestånd måste vi anse, att verkställandet av dylika huggningar bör vara av den påtagliga ekonomiska fördel för vederbörande skogsägare, att han, då resultaten i detta fall ej låta alltför länge vänta på sig, i eget intresse utan särskilda statsbidrag bör låta utföra åtgärderna i fråga. Helt visst äro särskilt hos de mindre skogsägarna underlåtenhetssynderna stora i detta avseende. Detta synes tala för att skogsvårdsstyrelsernas upplysningsverksamhet på detta område är i behov av intensifiering. Enligt vår mening är emellertid det arbete, som av skogsvårdsstyrelserna redan nedlagts i syfte att stimulera eller väcka skogsägarnas intresse för gallring av sina skogar av betydande värde. Vid en förbättring av konjunkturerna för avsättning av småvirke vilja vi därför tro, att flerstädes i landet skogsägarna självmant skola igångsätta gallringar i fullt nöjaktig omfattning.

Vad angår ytterligare statsbidrag till betesregleringar finna vi, att dylika helt visst skulle kunna bliva till stor nytta, då frågan om skogens fredande för betning är av den allra största betydelse för en rationell skogsvård. Vi hålla dock före, att den närmast till hands liggande åtgärden på detta område är utarbetandet av en ny och modern stängsel-lagstiftning, vari hänsyn toges till skogsbrukets berättigade krav på betesfred i skogarna. En ur skogsbrukets synpunkt ändamålsenlig ägofredslag måste enligt vårt förmenande först lägga den grund, på vilken eventuellt behöfliga ytterligare statsåtgärder böra baseras.

Då vi sålunda ej kunna tillstyrka nya statsanslags uppförande för understöd till eller premiering av sådana skogsvårdsåtgärder, som för närvarande ej kunna bliva föremål för direkta statsbidrag, följer härav, att vi ej heller kunna förorda anvisandet av statsmedel för utdelning av premielån till sagda ändamål.

Vid en premiering av mindre skogsbruk bliva emellertid möjligheter åvägabragta att, förutom nu redan som understödsvärda ansedda åtgärder, även belöna exempelvis väl utförda gallringar och röjningar samt åtgärder i betesreglerande syfte. Då ifrågavarande åtgärder äro av, kan man säga, grundläggande betydelse för en god skogsvård, måste de även komma att intaga en framträdande och viktig plats å det schema, efter vilket skogsbrukets skötsel skall bedömas vid premieringens utförande. Man kan därför säga, att inrättandet av ett system för skogsbrukspremiering kommer att medföra möjligheter för vederbörande skogsvårdsmyndigheter att skänka erkännanden åt sådana skogsägare, som beflitat sig om att väl gallra sina skogar och att skydda dessa för betesskador, sam-

tidigt som de dock ej underlåt tit att vidtaga de övriga åtgärder i skogsvårdande syfte, som av förhållandena varit påkallade.

Av vissa skogsvårdsstyrelser har framhållits, att en premiering av skogsbruk svårigen skulle kunna genomföras på den grund, att i de fall, då hemmansägareskogarna befunne sig i ett tillfredsställande skick, detta i allmänhet vore ett resultat av skogsvårdsstyrelsernas ansträngningar och arbete.

Det kan ej förnekas, att icke detta förhållande kommer att i viss grad komplicera premieringsarbetet. Vi anse dock att en premiering av viss skogsvårdsåtgärd som regel kommer att lida av samma svagheter, enär väl även dessa speciella åtgöranden, när det gäller hemmansägareskogarna, i stor utsträckning äro att tillskriva initiativ eller hjälp i en eller annan form från vederbörande skogsvårdsstyrelses sida. Nu berörda skäl emot en premiering av hela skogsbruk är förvisso av betydelse men äger samma giltighet vid premiering av särskilda skogsvårdsåtgärder. Någon anledning synes därför ej föreligga att av denna orsak välja sistnämnda förfaringssätt, som enligt vad vi i det föregående sökt visa, ur andra synpunkter ej torde vara att förorda.

Slutligen vilja vi även i detta sammanhang framhålla, att vi anse utslutet, att vid en skogsbrukspremiering, om sådan kommer till stånd, utmärkelser skola kunna ges åt personer, som, på annat sätt än genom skötsel av egen skog, nedlagt förtjänster om skogsvården i sin ort. Förvisso kunna sådana personer vara väl värda att belönas; sannolikt är även, att sådana belöningars utdelande skulle kunna bliva till gagn för skogsvården. Enligt vår uppfattning är dock detta en särskild fråga, som ej hör direkt samman med skogsbrukspremiering. Det synes oss jämväl, som om det ej borde vara oöverkomligt för skogsvårdsstyrelserna att själva ombesörja lämpliga utmärkelser tilldelande åt sådana personer, varom nu är fråga.

Av det nu anförda framgår, att enligt vår mening en statligt understödd skoglig premieringsverksamhet endast bör avse utdelning av belöningar till sådana skogsägare, vilka besitta skogsbruk med en skötsel, som i sin helhet kan anses förtjänstfull.

Villkor för premiering.

Här skola diskuteras de allmänna villkor, som med bortseende från skogsskötselns beskaffenhet måste uppställas på ett skogsbruk, för att detta skall kunna komma i fråga för premiering. Först vilja vi då redogöra för vad skogsvårdsstyrelserna härutinnan yttrat.

Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms läns landstingsområde framför som sin åsikt, att i södra och mellersta Sverige endast sådana skogsbruk böra premieras, där absolut betesfred råder. Skogsvårdsstyrelserna.

Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands läns landstingsområde finner, att en viss begränsning av arealen uppåt måste förutsättas beträffande de skogsbruk, som skola komma i fråga för premiering. Då emellertid förhållandena inom landets olika delar äro så väsentligt skiljaktiga, särskilt beträffande den hemmanen tillhörande skogsarealen, i det att denna i Norrland oftast är mycket större än söderut, utan att detta i den allmänna uppfattningen egentligen inverkar på egendomens typ av mindre eller större fastighet, bör ingen gemensam maximiareal bestämmas, utan bör denna sättas olika för norra och södra Sverige. För Östergötlands del, där medelarealen av hemmansskogarna enligt styrelsens uppfattning uppgår till 40—50 har, ifrågasättes en maximiareal av 75 har prod. skogsmark.

Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs läns landstingsområde anser, att om man ville draga en gräns så, att endast mindre skogsägare skola komma i åtnjutande av premie, så äro förhållandena skarpt åtskilda i detta hänseende inom södra, mellersta och norra delarna av landet. Inom södra delen — huvudsakligen Götaland — torde till skogshemman i bondehand ej höra större areal skogsmark än i medeltal 35 hektar, då däremot i Norrland arealen är betydligt större.

Någon bestämd gräns, som anger, att endast skogsbruk av en viss maximiareal kunna ifrågakomma vid premiering, bör därför ej fixeras. Enligt styrelsens åsikt torde i stället vara lämpligare med den bestämmelsen, att blott ägare av mindre skogsbruk, som beflita sig om god skogsvård, kunna komma i åtnjutande av premie, och torde böra överlämnas åt det organ, som skall handhava premieringen, att bedöma och avgöra till vem premie skall utgå.

Skogsvårdsstyrelsen i Hallands läns landstingsområde anför, att då premieringen avser mindre skogsbruk är det nödvändigt att avgöra, vad som skall hänföras till detta slags skogsbruk. Den bästa grunden för bedömningen är arealen, fastän invändning mot detta med skäl kan framställas. I vissa orter är en skogsgårds areal av den storleken, att gården är att hänföra till ett mindre skogsbruk på grund av markens fördelning på åker och skog, medan samma areal på annan ort med annan markfördelning icke anses vara ett mindre skogsbruk. Det bör icke vara oriktigt att sätta maximigränsen för skogsmarken olika hög i län med skilda förhållanden. För Hallands län vill styrelsen föreslå denna gräns till 200 hektar.

Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus läns landstingsområde anför i sitt första yttrande i ämnet, att för premieringen torde böra fastställas en maximiareal produktiv skogsmark av t. ex. 50 à 75 hektar; vidare bör som övre gräns sättas 10 hektar åker och 30 000 à 40 000 kronors taxeringsvärde för hela fastigheten.

I ett senare utlåtande har emellertid styrelsen, i samband med framläggandet av förslag om premiering av röjning och gallring i ungskog,

anfört, att för en dylik premiering någon maximiareal skogsmark icke bör bestämmas. Smärre skogsbruk böra dock äga företräde, varvid även andra omständigheter skola beaktas.

Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs läns landstingsområde gör med hänvisning till ett av länsjägmästaren hos styrelsen avgivet utlåtande gällande, att frågan om arealbegränsning som villkor för premiering kan diskuteras. Fastställes en maximiareal bör den emellertid sättas så hög, exempelvis 500 har eller mera, att icke de medelstora eller större gårdarna, vilka sakna egen skogligt utbildad personal och därför anlita skogsvårdsstyrelserna, bliva uteslutna från möjligheten till premiering.

Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs läns landstingsområde anser ofrånkomligt, att bestämmelser måste finnas om en viss maximiareal hos de skogsbruk, som skola ifrågakomma för premiering. Med tanke på de högst olikartade skogsförhållanden, som äro för handen i olika delar av landet, förefaller det dock styrelsen nödvändigt att fixera den övre gränsen väsentligt olika för olika landsdelar.

I detta sammanhang vill styrelsen som sin mening framhålla, att denna gräns icke bör sättas för snäv, då åtgärder av föreslagen art äro av stor vikt just för de ej för små hemmansskogarna och det givetvis är av största betydelse, att en god skogsvård bedrives på de jämförelsevis stora area-lerna. I fråga om fördelningen av premierna böra skogsvårdsstyrelserna därför erhålla ganska fria händer. Även i Skaraborgs län finnes ett rätt stort antal hemmansskogar med tämligen stor areal, där behovet av en förbättrad skogsskötsel i många fall är starkt framträdande, och för detta län vill styrelsen därför anse, att maximiarealen icke bör sättas lägre än 75 å 100 hektar skogsmark och 30 å 40 hektar åker.

Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands läns landstingsområde yttrar angående den förutsatta begränsningen av premieringsinstitutets användning till vissa mindre fastigheter, att denna synpunkt endast är ägnad att betaga förslaget dess ideella värde och att försvåra lösningen av frågan.

Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens läns landstingsområde finner sig icke kunna instämma i motionärens förslag, att premieringen skall inskränkas att omfatta endast mindre skogsbruk. Varje skogsägare, som sköter skogen enligt de grunder, som fastställas för att premierna skola kunna erhållas, bör kunna tilldelas sådan.

Som villkor för premiering bör enligt styrelsens mening stipuleras:

1) att en skogshushållningsplan finnes för skogen, bestående av minst skogskarta, beståndsbeskrivning och förslag till avverkning och skogsvårdsåtgärder,

2) att skogsskötseln bedrives på ett ur det allmännas synpunkt särskilt mönstergillt sätt.

Kravet på skogshushållningsplan förestavas av att sådan är nödvändig för att kunna genomföra en rationell skogsskötsel. Planen kan dock vara

av enklare slag. Det allmännas krav beträffande skogens skötsel är, framhåller styrelsen, intensitet och uthållighet med särskilt beaktande av trävaruindustriens råvarubehov.

Kommittén. Av direktiven för ifrågavarande utredning torde framgå, att den föreslagna premieringsverksamheten uteslutande skall omfatta s. k. mindre skogsbruk, varmed i detta sammanhang torde böra förstås hemmansägareskogar eller skogar i bondehand. Uteslutna från rätt till premiering skulle alltså vara: statens och andra allmänna skogar, olika slag av kommunskogar, aktiebolagsskogar samt större jordägares skogar, d. v. s. skogar å fastigheter av gods- eller herrgårdsnatur.

Av inom finansdepartementet tillkallade sakkunniga för utredning rörande utfallet av 1928 års allmänna fastighetstaxering har undersökning verkställts i fråga om arealens fördelning å ovannämnda kategorier av skogar. Gränsen mellan större och mindre jordägares skogar har därvid ej bestämts med ledning av fastigheternas i fråga skogsmarksareal eller taxeringsvärde, utan har denna i stället dragits på sådant sätt att till kategorien större jordägares skogar hänförts gods och herrgårdar tillhörig skogsmark, där egendomens herrgårdsnatur av ålder förefunnits, samt till kategorien mindre jordägares skogar övriga enskilda skogar, som ej ägas av aktiebolag.

Det är alltså helt och hållet egendomens natur av herrgårds- eller bonde-skog, som fått föll utslaget vid uppdelningen av enskildes i icke bolagshand varande skogar på de tvenne ifrågakommande kategorierna större och mindre jordägares skogar.

Då skogsmarksarealens storlek i och för sig ej övat inflytande på skogsbrukens ifrågavarande fördelning torde givetvis i viss utsträckning inträffa, att exempelvis till gruppen större jordägares skogar hänförts skogsbruk, som med hänsyn till arealens storlek kunna betraktas som mindre. Dylåka mindre skogsbruk torde dock i allmänhet vara förenade med jordbruk av den omfattning, att fastigheten i sin helhet, trots den ringa skogsmarksarealen, åger natur av gods eller herrgård.

För nu ifrågavarande ändamål synas de tillämpade grunderna för uppdelningen i fråga vara lämpliga. Gruppen mindre jordägares skogar, bildad på nu angivet sätt, bör nämligen just omfatta de skogsbruk, som, enligt vad nyss anförts om förutsättningarna för denna utredning, skola kunna anses som premieringsberättigade. Genom den använda indelningsgrunden torde även från de premieringsbara fastigheterna hava avskilts det övervägande flertalet egendomar med större jordbruksareal, då dessa kommit att hänföras till gruppen större jordägares skogar. Detta medför, att man vid en eventuell uppdelning av skogarna efter fastigheternas storlek inom gruppen mindre jordägares skogar ej torde behöva taga hänsyn till arealen inågojord eller taxeringsvärde utan uteslutande kan grunda denna på skogsmarksarealens storlek.

Som redan framhållits, hava vi utgått ifrån, att egendomar av gods- eller herrgårdsnatur, som i regel besitta mera avsevärda skogsmarksarealer, ej skola kunna bliva föremål för den nu ifrågavarande premieringen. Härnäst måste nu övervägas, huruvida samtliga övriga enskilda skogar med undantag av bolagens skogar skola anses premieringsbara. Enligt vårt förmenande vore detta varken riktigt eller rättvist.

Den form av uppmuntran, en premiering av nu ifrågavarande beskaffenhet kommer att utgöra, kan enligt vår uppfattning endast bliva lämplig för mindre skogsbruk. Priset eller premiens materiella värde kommer under alla förhållanden att bliva jämförelsevis ringa och torde därför knappast kunna i nämnvärd grad stimulera de större skogsägarnas skogsvårdsintresse. Den art av utmärkelse, en premietilldelning utgör, synes över huvud taget vara mest passande för de mindre skogsägarnas förhållanden.

Att utesluta samtliga gods- och herrgårdsskogar och samtidigt premiera hur stora skogsbruk som helst, endast dessa äro av bondeskogsnatur, synes dock å andra sidan knappast vara fullt lämpligt eller rättvist. En uteslutning av förstnämnda skogar måste därför enligt vår mening ha till följd, att en utsovring sker jämväl av de största skogsbruken inom kategorien mindre jordägares skogar. Som vi redan antytt, hålla vi före, att premiering är en form för uppmuntran åt skogsvården, som endast passar för innehavare av mindre ägodelter. Även ur denna synpunkt anse vi det alltså riktigast, att icke blott herrgårdsskogarna uteslutas, utan även att beträffande hemmansägareskogarna eller bondeskogarna en viss gräns drages för den areal skogsmark, som maximalt må förefinnas å en fastighet, för att denna skall kunna bliva föremål för premiering.

För att bedöma var denna gräns lämpligen bör dragas, kunna omfördelade fastighetstaxeringssakkunnigas arealutredningar utgöra lämplig grundval. Med ledning av de uppgifter, som av dessa erhållits, har tab. II upprättats, som i absoluta och relativa tal visar den produktiva skogsmarksarealens fördelning inom olika landstings- eller skogsvårdsstyrelseområden på mindre jordägares fastigheter om 0—10, 10—25, 25—50, 50—100, 100—200 samt över 200 har dylik areal. Att märka är, att totalarealen enligt denna tabell uppgår till 9 480 300 har, vilket är något mindre än vad som redovisas i tab. I, där även mindre jordägares skogar i lappmarkerna medtagits.

Av tabellen framgår, bland annat, att i vissa landstingsområden rätt väsentliga skogsmarksarealer inom gruppen mindre jordägares skogar tillkomma fastigheter med en skogsmarksareal om 200 har eller mera. Lägst är arealprocenten dylika skogar i Malmöhus län, där den endast uppgår till 1,2; högst är den i Jämtlands län, där den stiger till icke mindre än 45,3. Denna betydande variation från lägst 1,2 till högst 45,3 % visar,

Tab. II. Mindre jordägares skogar.

Skogsmarksarealens fördelning på skogsbruk av olika storleksklasser inom skilda landstingsområden.

Landstingsområde	0-10 har	%	10-25 har	%	25-50 har	%	50-100 har	%	100-200 har	%	200- har	%	Summa har
Stockholm	10 000	5,0	34 200	17,0	52 600	26,2	54 000	26,9	32 800	16,3	17 300	8,6	200 900
Uppsala	8 800	9,0	24 400	24,9	27 100	27,6	23 200	23,6	11 200	11,4	3 400	3,5	98 100
Södermanland	11 000	8,1	30 500	22,5	32 000	23,6	27 300	20,1	18 300	13,5	16 500	12,2	135 600
Östergötland	11 000	3,7	37 400	12,6	59 600	20,1	75 300	25,4	65 200	22,0	48 000	16,2	296 500
Jönköping	19 500	3,7	102 000	19,4	178 800	34,0	143 100	27,2	60 500	11,5	22 100	4,2	526 000
Kronoberg	20 000	5,2	87 100	22,6	126 900	32,9	97 200	25,2	40 900	10,6	13 500	3,5	385 600
Kalmar läns norra	2 100	0,9	17 400	7,3	51 500	21,6	75 500	31,7	49 100	20,6	42 700	17,9	238 300
Kalmar läns södra	4 900	2,8	23 800	11,1	51 900	24,2	63 400	29,5	43 300	20,2	27 000	12,7	214 300
Gotland	10 300	8,7	27 800	23,5	31 500	26,6	29 100	24,6	14 100	11,9	5 500	4,7	118 300
Blekinge	9 100	5,9	33 800	22,0	44 200	28,8	41 200	26,8	18 900	12,3	6 400	4,2	153 600
Kristianstad	22 300	11,4	50 600	25,9	53 000	27,1	45 700	23,4	16 200	8,3	7 600	3,9	195 400
Malmöhus	6 000	17,5	9 700	28,3	9 000	26,3	6 800	20,0	2 800	6,7	400	1,2	34 200
Halland	11 400	6,7	38 300	22,5	61 700	36,2	43 900	25,8	11 200	6,6	3 600	2,1	170 100
Göteborgs o. Bohus	27 600	19,2	47 100	32,9	36 600	25,5	20 800	14,5	8 500	5,9	3 000	2,0	143 600
Älvsborg	45 200	8,4	132 400	24,6	161 000	30,0	120 000	22,2	52 800	9,8	26 900	5,0	538 300
Skaraborg	43 900	20,4	64 600	30,6	47 000	21,8	34 000	15,8	17 400	8,1	8 400	3,9	215 300
Värmland	43 500	6,6	106 700	16,2	139 000	21,1	139 700	21,2	106 700	16,2	123 200	18,7	658 800
Örebro	18 900	9,7	37 600	19,3	44 400	22,8	37 200	19,1	28 000	14,4	28 600	14,7	194 700
Västmanland	9 100	5,1	26 800	15,0	41 800	23,4	48 800	27,4	35 500	19,8	16 600	9,3	178 600
Kopparberg	50 200	6,0	137 200	16,5	178 100	21,4	214 100	25,5	163 900	19,5	92 800	11,1	836 300
Gävleborg	15 200	2,5	51 200	8,4	94 500	15,5	162 700	26,7	160 300	26,3	125 500	20,6	609 400
Västernorrland	64 900	8,1	8,1		93 700	11,7	178 600	22,3	224 200	28,0	239 500	29,9	800 900
Jämtland	56 900	5,2	5,2		93 000	8,5	175 500	16,0	273 000	25,0	495 900	45,3	1 094 300
Västerbotten	69 000	10,1	10,1		156 400	22,9	213 200	31,2	144 100	21,1	100 400	14,7	683 100
Norrbottn	55 500	7,3	7,3		109 500	14,4	190 000	25,0	187 000	24,6	218 100	28,7	760 100
Summa och medeltal	1 766 900	18,6	18,6		1 974 800	20,8	2 260 300	23,9	1 785 400	18,8	1 692 900	17,9	9 480 300

Tab. III. Mindre jordägares skogar.

Antalet skogsbruk i olika storleksklasser inom skilda landstingsområden.

Landstingsområde	0—10 har st.	%	10—25 har st.	%	25—50 har st.	%	50—100 har st.	%	100—200 har st.	%	200— har st.	%	Summa st.
Stockholm	1 870	27,2	2 193	32,0	1 565	22,7	862	12,5	293	4,3	87	1,8	6 870
Uppsala	1 739	37,1	1 584	33,9	833	17,8	403	8,6	108	2,3	14	0,3	4 681
Södermanland	2 027	37,0	1 861	33,9	934	17,0	424	7,6	160	2,9	86	1,6	5 492
Östergötland	2 188	26,6	2 326	28,3	1 717	20,9	1 164	14,2	571	6,9	257	3,1	8 223
Jönköping	3 168	19,5	5 644	34,6	4 807	39,6	2 083	12,9	462	2,8	92	0,6	16 256
Kronoberg	3 511	25,0	5 142	36,6	3 549	25,4	1 425	10,3	319	2,3	57	0,4	14 003
Kalmar läns norra	408	8,6	1 058	22,2	1 510	31,5	1 191	25,0	421	8,8	182	3,8	4 770
Kalmar läns södra	1 051	18,8	1 522	27,2	1 551	27,7	997	17,7	359	6,4	121	2,2	5 601
Gotland	2 028	37,3	1 797	33,0	973	17,9	484	8,9	136	2,5	23	0,4	5 441
Blekinge	668	14,0	2 062	43,2	1 253	26,2	610	12,7	154	3,2	33	0,7	4 780
Kristianstad	4 414	45,4	2 989	30,7	1 450	14,9	686	7,0	152	1,6	41	0,4	9 732
Malmöhus	1 253	58,6	543	25,3	230	10,8	90	4,2	24	1,1	1	—	2 141
Halland	2 039	31,8	2 082	32,4	1 567	24,4	621	9,7	90	1,4	17	0,3	6 416
Göteborgs o. Bohus	4 405	57,8	2 157	28,4	761	10,0	235	3,1	47	0,6	8	0,1	7 613
Älvsborg	8 758	37,5	7 806	33,4	4 463	19,1	1 769	7,7	421	1,8	112	0,5	23 329
Skaraborg	9 088	63,3	3 487	24,3	1 180	8,2	446	3,1	131	0,9	33	0,2	14 365
Värmland	9 744	37,7	7 244	28,0	4 570	17,7	2 575	10,0	1 097	4,3	593	2,3	25 823
Örebro	4 501	46,6	2 604	27,0	1 451	15,1	659	6,8	283	2,9	150	1,6	9 648
Västmanland	1 810	30,5	1 700	28,7	1 243	21,0	768	12,9	329	5,6	76	1,3	5 926
Kopparberg	10 075	32,2	8 746	27,9	5 675	18,1	3 943	12,6	1 875	6,0	995	3,2	31 309
Gävleborg	3 037	22,0	3 231	23,4	2 866	20,8	2 553	18,5	1 432	10,4	680	4,9	13 799
Västernorrland		6 038	42,7		2 645	18,7	2 650	18,7	1 788	12,6	1 032	7,3	14 153
Jämtland		4 873	35,9		2 666	19,6	2 587	19,1	2 035	15,0	1 414	10,4	13 575
Västerbotten		8 275	43,6		4 677	24,7	3 681	19,4	1 711	9,1	611	3,2	18 955
Norrbottn		3 683	35,2		2 862	27,3	2 456	23,4	1 056	9,8	448	4,3	10 475
Summa och medeltal	168 429		59,5		56 998	20,1	35 362	12,5	15 424	5,4	7 163	2,5	283 376

att genomsnittsarealen för mindre jordägares skogar är mycket växlande i olika delar av landet.

I tab. III lämnas uppgift om antalet skogsbruk i olika storleksklasser samt om totala antalets procentuella fördelning å samma klasser. Tabellen visar, bland annat, att med avseende på fastigheternas antal procent-talen i klassen 200 har och däröver genomgående äro betydligt lägre än motsvarande procenttal för arealen. Ifrågavarande procenttal för Jämtlands län är sålunda endast 10,4 under det att arealprocenten var 45,3.

Tab. IV. Mindre jordägares skogar.

Genomsnittsarealen prod. skogsmark i hektar per skogsbruk inom olika landstingsområden.

Stockholm	29,2	Göteborgs o. Bohus	18,8
Uppsala	21,0	Älvsborg	23,1
Södermanland	24,7	Skaraborg	15,0
Östergötland	36,1	Värmland	25,5
Jönköping	32,4	Örebro	20,2
Kronoberg	27,5	Västmanland	30,1
Kalmar norra	50,0	Kopparberg	26,7
Kalmar södra	38,3	Gävleborg	44,1
Gotland	21,8	Västernorrland	56,6
Blekinge	32,1	Jämtland	80,6
Kristianstad	20,1	Västbotten	36,0
Malmöhus	16,0	Norrbottn	72,6
Halland	25,5	Medeltal	33,5

I tab. IV har för de skilda landstingsområdena uträknats genomsnittsarealen skogsmark för mindre jordägares skogar. Variationen är, som redan framhållits, betydande och visar tydligt omöjligheten av att för nu ifrågavarande ändamål fixera en arealgräns vid samma nivå i olika delar av landet.

Enligt vårt förmenande bör den gräns, det här gäller att uppdraga, läggas så, att alltefter rådande förhållanden i olika delar av landet med avseende på de skogsmarksarealer, som besittas av de mindre jordägarna, de relativt sett största skogsbruken bliva utsorterade samtidigt som huvudparten av de mindre jordägarnas skogar falla inom gränsen och sålunda bliva premieringsberättigade. För att närmare undersöka hur en sådan gräns lämpligen bör läggas, ha vi gått tillväga på följande sätt.

För varje landstingsområde har å rutpapper uppdragits en s. k. summationskurva för arealprocenterna prod. skogsmark inom olika storleksklasser av skogar. På en sådan kurva (se fig. 1) kan man avläsa, hur stor procentuell andel av arealen, som ligger under eller över en viss areal, exempelvis under eller över 50 har, samtidigt som man kan bestämma vid vilken absolut areal, räknat från och med de minsta eller från och med de största skogsbruken, ett visst procenttal av totalarealen är beläget. Sedan vi alltså upprättat dylika kurvor för de mindre jordägarnas skogar inom samtliga landstingsområden, hava vi å dessa kurvor avläst inom vilken skogsmarksareal i har räknat från och med de minsta skogsbruken 75 % av totalarealen dylika skogar äro belägna. Resultaten av dessa beräk-

ningar äro införda å tab. V. Av denna såväl som av fig. 1 framgår exempelvis, att inom Västmanlands län ifrågavarande gräns ligger vid 117 har, under det att den inom exempelvis Västerbottens län ligger vid 138 har. Högst ligger gränsen inom Jämtlands län, vid 300 har, som dock är en något osäkrare siffra än övriga, då avläsningen för detta län måst ske å extrapolerad del av kurvan; lägst ligger den inom Göteborgs och Bohus län, där 75 % av skogsmarksarealen äro belägna å skogsbruk från och med de minsta förekommande till och med sådana med en maximiareal skogsmark av 47 har.

Efter motsvarande tillvägagångssätt med avseende på den procentuella fördelningen av antalet skogsbruk i olika storleksklasser (se fig. 2) har i tab. V även angivits hur stor procentuell andel av antalet fastigheter, som äro belägna inom samma gräns eller inom gränsen för 75 % av totalarealen räknat från de minsta fastigheterna. Som tabellen visar är denna procentserie anmärkningsvärt jämn; den varierar sålunda endast mellan 92 % i Blekinge och Kopparbergs län upp till 96 % i Södermanlands, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län. Genomsnittligt synes den ligga ungefärligen vid 95 %.

Den nu ifrågavarande gränsen synes rätt väl uppfylla de fordringar, vi ställt på densamma. Samtidigt som tre fjärdedelar av de mindre jordägarnas skogar eller huvudparten av dessa inom samtliga landstingsområden skulle bliva premieringsberättigade, skulle även inom samtliga landstingsområden det övervägande antalet eller c:a 95 % av de mindre jordägarnas skogsfastigheter bliva premieringsbara. Uteslutna från rätt till premiering skulle endast de skogsbruk bliva, som med hänsyn till ortens skogsförhållanden kunna betraktas som större. Dessa omfatta en fjärdedel av totalarealen av de mindre jordägarnas skogar och genomsnittligt 5 % av antalet skogsfastigheter inom denna kategori.

Vi vilja sålunda föreslå, att de arealer, lämpligen avrundade uppåt till närmaste 10-tal hektar, som i tab. V för de olika landstingsområdena angiva gränserna för 75 % av totalarealen räknat från och med de minsta skogsbruken, skola för de skilda landstingsområdena angiva de övre gränser för innehavet prod. skogsmark, som må tillhöra fastigheter av typen mindre jordägares skogar, för att dessa skola kunna bliva föremål för nu ifrågavarande premiering.

För jämförelse äro beräkningar med samma tillvägagångssätt, som det nu skildrade, även verkställda för 40, 50 och 60 % av skogsmarksarealen. Resultaten härav äro jämväl införda i tab. V.

Med avseende på skogsmarksarealens storlek som villkor för premiering torde även böra stipuleras, att ett skogsbruk endast är premieringsberättigat under förutsättning, att dess ägare ej inom samma landstingsområde besitter skogsfastigheter, vars sammanlagda areal överstiger den för visst skogsbruk som premieringsvillkor fastställda maximiarealen.

Tab. V. Mindre jordägares skogar.

Uppgifter för skilda landstingsområden dels angående maximiarealen av de skogsbruk, räknat från och med de minsta, vilka omfatta vissa procenttal av totalarealen skogsmark, dels ock angående hur stort antal skogsbruk, räknat i procent av samtliga, som falla inom samma procenttal av arealen.

Landstingsområde	Av den prod. skogsmar- ken äro resp. 40 %, 50 %, 60 % och 75 % belägna å skogsbbruk från 0 till ne- danstående antal har				Å resp. 40 %, 50 %, 60 % och 75 % av totalarealen prod. skogsmark falla ne- danstående procenttal av antalet skogsbbruk			
	40 %	50 %	60 %	75 %	40 %	50 %	60 %	75 %
Stockholm	42	54	72	102	78,0	83,0	89,5	94,5
Uppsala	30	38	49	72	77,0	82,5	87,5	94,0
Södermanland	34	45	60	102	80,0	86,0	90,5	96,0
Östergötland	55	72	94	148	78,0	84,0	89,0	95,0
Jönköping	38	44	53	75	75,0	79,5	85,0	92,5
Kronoberg	33	40	50	72	75,0	81,5	87,0	93,5
Kalmar norra	62	76	95	152	72,0	79,0	86,0	94,5
Kalmar södra	51	63	82	130	74,0	80,5	87,0	95,0
Gotland	32	40	51	75	78,0	83,5	88,5	95,0
Blekinge	38	45	53	75	76,0	81,0	85,0	92,0
Kristianstad	27	36	46	66	78,5	84,5	89,0	94,5
Malmöhus	22	29	38	54	80,0	86,0	90,5	95,5
Halland	33	41	50	64	76,0	83,0	88,0	93,0
Göteborgs o. Bohus	18	23	30	47	79,0	85,0	90,0	95,5
Älvsborg	29	37	47	68	76,0	82,5	88,5	94,5
Skaraborg	20	25	34	55	83,0	87,0	91,5	96,0
Värmland	44	60	82	143	80,0	87,0	92,0	96,0
Örebro	37	48	66	117	82,5	87,5	92,0	96,0
Västmanland	45	60	77	117	77,5	84,5	89,0	94,5
Kopparberg	45	60	77	117	75,0	82,0	87,5	92,0
Gävleborg	72	92	117	174	77,0	83,0	88,0	94,0
Västernorrland	94	124	160	220	79,0	85,0	90,0	94,0
Jämtland	140	180	225	(300)	82,5	87,5	92,0	(94,5)
Västerbotten	56	68	88	138	73,0	79,0	85,0	93,5
Norrbotten	83	110	145	220	81,0	87,0	92,5	96,0

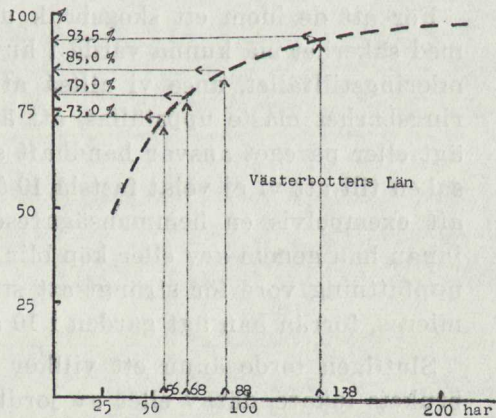
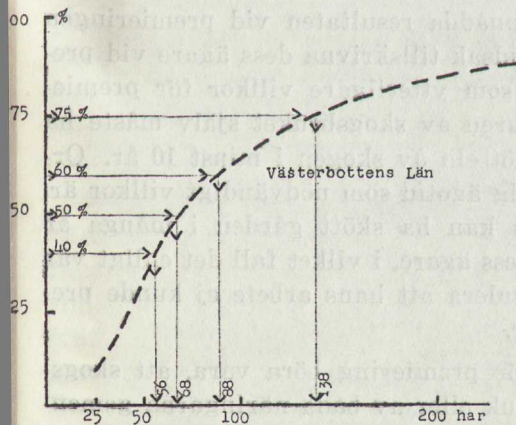
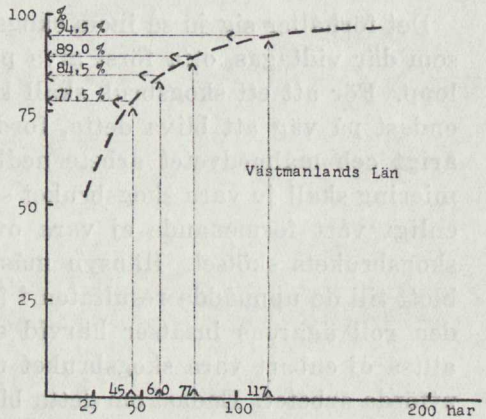
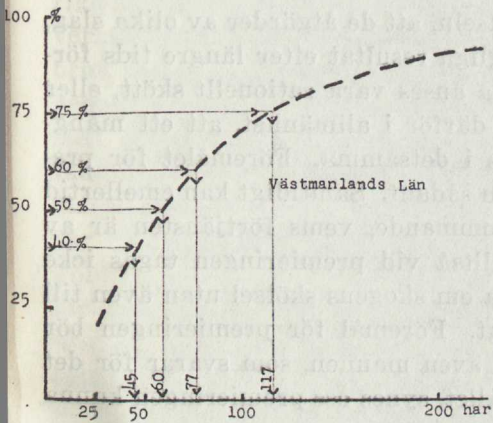
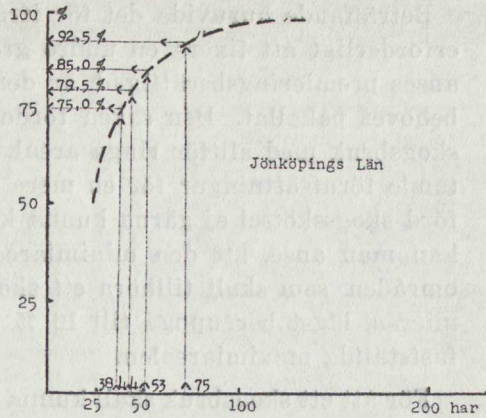
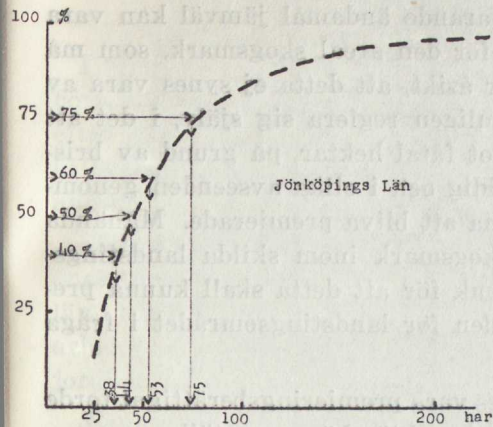

Fig. 1.

Summationskurvor över mindre jordägare tillhörande skogsmarksareals relativa fördelning på olika storleksklasser inom Jönköpings, Västmanlands o. Västerbottens län.

Fig. 2.

Summationskurvor över mindre jordägare tillhörande skogars relativa fördelning på olika storleksklasser inom Jönköpings, Västmanlands o. Västerbottens län.

Beträffande huruvida det för ifrågavarande ändamål jämväl kan vara erforderligt att fixera en undre gräns för den areal skogsmark, som må anses premieringsberättigad, är det vår åsikt, att detta ej synes vara av behovet påkallat. Den saken torde nämligen reglera sig själv, i det att skogsbruk med alltför ringa areal, något fåtal hektar, på grund av bristande förutsättningar för en mera allsidig och i olika avseenden genomförd skogsskötsel ej gärna kunna komma att bli premierade. Måhända kan man anse, att den minimiareal skogsmark inom skilda landstingsområden, som skall tillhöra ett skogsbruk för att detta skall kunna premieras, lägst bör uppgå till 10 % av den för landstingsområdet i fråga fastställda maximiarealen.

För att ett skogsbruk skall kunna anses vara premieringsberättigat torde emellertid ytterligare villkor av allmän karaktär böra uppställas.

Det förhåller sig ju så inom skogsskötseln, att de åtgärder av olika slag, som där vidtagas, ofta först giva påtagliga resultat efter längre tids förlopp. För att ett skogsbruk skall kunna anses vara rationellt skött, eller endast på väg att bli detta, fordras därför i allmänhet, att ett mångårigt och målmedvetet arbete nedlagts i detsamma. Föremålet för premiering skall ju vara skogsbruket såsom sådant. Samtidigt kan emellertid enligt vårt förmenande ej vara ovidkommande, vems förtjänsten är av skogsbrukets skötsel. Hänsyn måste alltså vid premieringen tagas icke blott till de uppnådda resultaten i fråga om skogens skötsel utan även till den roll ägarens insatser härvid spelat. Föremål för premieringen bör alltså ej enbart vara skogsbruket utan även mannen, som svarar för det utförda arbetet. Endast om detta blir fallet, synes oss premieringen kunna bli till avsedd nytta.

För att de inom ett skogsbruk uppnådda resultaten vid premieringen med säkerhet må kunna varda i huvudsak tillskrivna dess ägare vid premieringstillfället, anse vi alltså att som ytterligare villkor för premieringsbarhet måste uppställas, att ägaren av skogsbruket själv måste ha ägt eller på eget ansvar handhaft skötseln av skogen i minst 10 år. Orsaken till att vi ej velat fastslå 10-årig ägotid som nödvändigt villkor är, att exempelvis en hemmansägareson kan ha skött gården i många år innan han genom arv eller köp blir dess ägare, i vilket fall det enligt vår uppfattning vore för strängt att stipulera att hans arbete ej kunde premieras, förrän han ägt gården i 10 år.

Slutligen torde ännu ett villkor för premiering böra vara, att skogsbrukets idkare, därav eller av jordbruk eller av båda näringarna gemensamt har sin huvudsakliga utkomst. Detta synes oss vara i konsekvens med premieringens allmänna syfte, som vi förstått skall vara att uppmuntra skogsvårdsintresset hos den klass av skogsägare, som besitter och brukar s. k. mindre skogsbruk.

Grunder för premieringens verkställande.

I föregående kapitel hava vi angivit de allmänna villkor, som vi anse böra vara gällande för den ifrågavarande premieringsverksamheten. Här-efter torde böra diskuteras de grunder, enligt vilka premieringen skall utföras. Vi redogöra då först för vad skogsvårdsstyrelserna härutinnan anført.

Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms läns landstingsområde framhåller önskvärdheten av att premieringen utföres så ensartat som möjligt i olika län. Styrelsen håller dock före, att det är omöjligt att för premieringsarbetet utarbeta allmängiltiga normer i likhet med dem, som gälla för jordbrukspremieringen. Skogsvårdsstyrelserna.

Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala läns landstingsområde understryker svårigheterna för att uppställa allmängiltiga grunder för premieringens verkställande. Styrelsen anför därom, att ett vanhävdadt, mindre jordbruk inom en relativt kort tid kan återförsättas i god kultur och i fullt genomförd driftsplan, varigenom en god bedömningsgrund vid jämförelse med andra jordbruk kan erhållas. På en skövlad skog kan visserligen skaffas återväxt, en försummad ungskog kan gallras, en försumpad skogsmark dikas, men det kan taga en oöverskådlig tid innan en skogsägare har möjlighet att helt genomföra en driftsplan med uthålligt skogsbruk. Först när ett sådant tillstånd är uppnått, har man en tillförlitlig grund för jämförelser med andra skogsbruk. Styrelsen anser vidare, att det är mycket svårt att värdesätta skötseln av ett hygge för jämförelse med gallringen av en ungskog liksom gallringen i förut vanvårdade bestånd med fortsatta gallringar i sedan länge välvårdade. En konkurrensbedömning vid premiering av skogsbruk på det sätt, som användes vid jordbrukspremiering, är därför enligt styrelsens förmenande förenad med mycket stora svårigheter. Ehuru ej i lika hög grad sporrande som en konkurrensbedömning bör dock en premiering enligt kvalitébedömning kunna locka många till att ställa sina skogsbruk i så gott skick, att de kunna tjäna som mönster för andra.

Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands läns landstingsområde finner sig böra framhålla, att man först måste göra klart för sig, huruvida det är innehavarens av skogsbruket nedlagda arbete, som skall premieras, eller endast tillståndet sådant det är, oavsett vem som åstadkommit det. Beträffande skogsvården förhåller det sig ju nämligen så, att det åtgår ganska lång tid för omförandet av en vanvårdad skog till en välskött. Det tillstånd, vari skogen befinner sig vid mottagandet, bör därför spela en viktig roll för bedömandet. Vidare är markens olika beskaffenhet av största betydelse. På en god mark kan skogen tåla ganska mycken miss-handel och likväl med jämförelsevis små medel lätt nog omskapas. Helt annorlunda ställer det sig på de svaga marker, där det kan krävas stora

kostnader och mycken omtanke, för att samma resultat skall uppnås. Mången vill kanske lägga den synpunkten på frågan, att en person, som är i den ekonomiska belägenheten, att han kan spara sin skog och därför har riklig tillgång på gammal sådan, är särskilt förtjänt att framhållas. Då emellertid skogsbruket är ett ekonomiskt företag, så måste man även ägna en tanke åt vad ägaren kan taga ut för värden och sätta detta i samband med markens produktionsförmåga och skogens nuvarande tillstånd. Man blir härigenom nödsakad att icke blott taga hänsyn till de biologiska förhållandena. Slutligen måste man även taga hänsyn till, i vilken utsträckning biträde och direkt understöd erhållits från det allmänna.

Som en sammanfattning av det sagda framhåller styrelsen, att om penningmedel ställas till förfogande för ändamålet, så böra noggranna riktlinjer uppdragas för de grunder, varefter prisbedömning bör verkställas.

Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands läns landstingsområde anger de faktorer, som enligt styrelsens mening böra vara utslagsgivande, på följande sätt:

»1) Markens tillvaratagande för produktivt ändamål — inga kalmarker utöver de normala, inga maskerade hyggen, för skogsbörd lämpade sankmarker utdikade, återväxten fullt nöjaktig.

2) Den växande skogens skötsel.

3) Husbehovs- och försäljningsvirkets tillvaratagande.

4) Betets reglerande — skogs- och betesmarker åtskilda.

5) Allmänt omdöme.»

Skogsvårdsstyrelsen i Gotlands läns landstingsområde anser sig böra betona, att premieringen av mindre skogsbruk måste läggas på ett helt annat plan än premieringen av mindre jordbruk. I fråga om det senare är det lättare att bedöma, huruvida ett vunnet gott resultat är frukten av ett nedlagt arbete och ett vaket initiativ, eller om det har förestavats endast av gynnsamma naturliga förutsättningar. I fråga om skogsbruket däremot visar sig arbetets resultat först efter många år och mången gång är resultatet icke utslagsgivande för ägarens intresse och nedlagda möda. Ägarens ekonomiska förhållanden inverka också i högre grad vid skogsbruket. Ekonomien tvingar honom mången gång att mot hans vilja skatta skogen i högre grad än han själv önskar och hindrar honom å andra sidan att verkställa skogskulturarbeten, som han inser vara av största nytta, men vilkas förräntning är ställd på framtiden. Vidare kunna de vackra skogsbestånden vara frukten av föregående ägares skogsskötsel och hushållning, och den nuvarande ägaren har kanske endast haft att i lämplig grad gallra desamma. Har gallringen gjorts för svag, bedömes den av fackmannen såsom felaktig, ehuru orsaken är en prisvärd känsla hos ägaren att vilja hushålla med skogskapitalet. En utförd skogsdikning eller skogsodling kan han utföra med de största uppooffringar och i de ljusaste

förhoppningar om gott resultat, medan fackmannen kanske utdömer företaget såsom oekonomiskt eller misslyckat.

Med det anförda vill styrelsen framhålla, att en premiering av skogsbruk måste, för att bliva till verklig nytta, skötas med allra största grannlagenhet. Vad som skall premieras är icke innehavet av vackra skogsbestånd utan i första hand den goda viljan, det levande intresset att även med personliga uppoffringar skapa nya produktionsvärden hos skogsmarken.

Skogsvårdsstyrelsen i Hallands läns landstingsområde föreslår, att för premieringen fastställs ett reglemente. För att detta skall kunna smidigt anpassas efter de olika förhållandena i länen, bör det dock icke vara detaljerat utan endast angiva, att hänsyn skall tagas till skogsmarkens vård, betesskötseln, transportförhållandena på fastigheten, beståndsvärden och föryngringen samt skogsbrukets uthållighet. Beträffande vägarna vill styrelsen säga, att en god lösning på vägproblemet är av stor betydelse för skogshushållningen, särskilt i Halland med dess snöfattiga vintrar. Virket måste där i huvudsak transporteras på barmark och därtill fordras goda vägar. Skogsbruket blir mera inkomstbringande vid goda transportförhållanden och beståndsvärden därigenom mera intensiv. I den mån skogsbruken uppfylla ovan uppställda krav på premiering, böra de lämpligast uppdelas i trenne klasser. Till den första klassen hänföras sådana, som i väsentlig grad uppfylla samtliga här uppställda krav på ett mönsterskogsbruk.

Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs läns landstingsområde anser, att nedanstående av länsjägmästaren hos skogsvårdsstyrelsen framförda synpunkter på grunderna för det ifrågavarande premieringsarbetet böra vinna beaktande: Genom skogsvårdsstyrelsens försorg upprättas en enklare karta med beskrivning över hemmanets skogs- och hagmark jämte plan för erforderliga skogsvårdsåtgärder med angivande av tiden, fördelad på olika perioder (exempelvis 3-årsperioder), då dessa skola vara utförda. Sådan karta fordrar ingen exakt mätning och kan upprättas av resp. läns-skogsvaktare med stöd av den stomkarta, som i regel kan uppbringas för varje fastighet. Länsskogsvaktaren skall även upprätta förslag till beskrivning och plan, vilket förslag, efter granskning av länsjägmästaren, skall prövas och godkännas av skogsvårdsstyrelsen. Detta kartläggningsarbete med plan och beskrivning får icke bli något lika tidsödande, som det vid vanliga indelningsplaners upprättande, ty den enkla kartskissen och planen fylla i detta fall sitt ändamål, nämligen att beskriva när, hur och varest de olika skogsvårdsåtgärderna skola ske. Till sådana skogsvårdsåtgärder, som böra påfordras, för att ett skogsbruk skall premieras, kunna bland annat hänföras:

»1) Betesfrågan ordnad, så att betesfred lämnas på den del av skogs- och hagmarken, som ej avsatts för omläggning till betesvall.

2) Røjningar i för täta plant- och klenskogsbestånd.

3) Åtgärder för återväxtens betryggande, vidtagna i rätt tid och på rätt sätt icke blott för sådana marker, där laglig reproduktionsskyldighet föreligger, utan jämväl å andra s. k. gamla kalmarker, vare sig dessa äro rent kala eller be vuxna med ett mindrevärdigt, glest skogsbestånd. (Häri genom uppmuntras sålunda skogsodlingen av sådana områden dylika kalmarker, för vilka icke reproduktionsskyldighet föreligger.)

4) Torrlägningsarbeten utförda med eller utan statens bidrag.

5) Ändamålsenligt lagda gallringar och ändamålsenligt lagda avverkningar i övrigt.»

Utöver ovan angivna skogsvårdsåtgärder, som böra vara obligatoriska för att premiering skall komma till stånd, böra även andra faktorer inverka till förmån för premiering, såsom t. ex. åtgärder för iordningställande av skogsvägar i och för gallringsvirkets lämpliga uttransporterande ur skogen, så att minsta möjliga skadegörelse på den kvarvarande skogen därvid sker, m. fl. åtgärder.

Ett skogsbruk bör kunna premieras flera gånger, enär man eljest kan befara, att intresset för skogsvården svalnar när premiering en gång skett. För att första gången komma i åtnjutande av premie behöver därför icke alla här ovan i de fem punkterna uppräknade arbetena vara utförda eller skogen i sin helhet vara i ett mönstergillt skick, utan bör premieringen kunna ske, sedan viss tid förflutit, efter det planen upprättats, och det visat sig, att ägaren i behörig ordning utfört de olika skogsvårdsarbeten, som under sagda tid föreskrivits i planen.

Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs läns landstingsområde framhåller som sin åsikt, att det är behöfligt, att premiering även kan ske av skogsbruk, som ej kan uppvisa alla slag av skogsvårdande arbeten, då en skogsägare, som kanske har utfört i hög grad prissvärda skogsodlingar och gallringar, men ej har mark, på vilken han kan manifesteras t. ex. sitt intresse för torrläggning, annars skall i förhållande till möjligheten att erhålla premie komma i sämre ställning än en annan, vars skog ger tillfälle till samtliga dessa arbeten. Men å andra sidan torde en skogsägare, som icke har kunnat visa sitt skogsvårdsintresse annat än t. ex. genom kultur av gammal kalmark, icke böra helt jämföras med utövaren av ett mera mångsidigt skogsvårdsarbete. Styrelsen finner det därför lämpligt, att premier skola kunna utdelas av olika grader, liksom vid premieringen av mindre jordbruk, som kunna tilldelas 1:a, 2:a och 3:e pris.

Skogsvårdsstyrelsen i Örebro läns landstingsområde vill understryka, att det i första hand bör vara den goda viljan att, även med personliga uppostringar för stunden, skapa nya produktionsvärden hos skogsmarken, som bör premieras. Styrelsen ifrågasätter därför, om icke premieringsverksamheten kan ordnas så, att det icke blir enbart innehavet av s. k. mönsterskogsbruk, som blir föremål för premiering.

Skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs läns landstingsområde kan icke frigöra sig från den tanken, att det kan innebära risker att premiera en viss utkomstgren, utan egentlig hänsyn till hur övriga lantbrukets försörjningsmöjligheter utnyttjas. Det kan ju tänkas, att skogen i vissa fall hårt anlitas för att driva upp jordbruket till högsta intensitet. Samma farhågor hyser styrelsen beträffande den nu ifrågasatta premieringen av mindre skogsbruk. Skogen kan i vissa fall skötas mönstergillt, medan jordens skötsel däremot lämnar åtskilligt övrigt att önska. I ett land som vårt, där jordbruket och skogsbruket äro så intimt förenade med varandra, böra de båda huvudnäringarna åtföljas vid premieringen.

Enär det enligt styrelsens förmenande ur nationalekonomisk synpunkt är mera ändamålsenligt att stödja lantbruket såsom sådant än viss speciell utkomstgren, anser styrelsen, att premieringsverksamheten bör anordnas på sådant sätt, att såväl jordens som skogens skötsel åsättes poäng vid prisbedömningen. I av särskilda sakkunniga inom jordbruksdepartementet avgivet betänkande rörande den lägre lantbruksundervisningens ordnande har föreslagits vissa ändrade normer för premieringsverksamheten beträffande jordbruket. Vid sidan av det därvid framlagda reglementet, som enligt styrelsens åsikt endast bör tillämpas för sådana jordbruk, där skogen representerar ett ringa värde i jämförelse med jordbruket, skulle därför ett nytt reglemente erfordras för premiering av väl-skötta mindre lantbruk. Vid premieringen borde givetvis länsjägmästaren vara självskriven ledamot i nämnden.

Utan tvivel erbjuder det stora svårigheter att utarbета sådana för hela landet till dess växlande skogsförhållanden anpassade grunder för den ifrågavarande premieringen, att dennas syfte i största möjliga utsträckning bliver tillgodosett. Som vi se ändamålet med den ifrågasatta premieringsverksamheten skall denna i första rummet vara ägnad att väcka och stimulera de mindre skogsägarnas intresse för en god skogsvård samt att sporra dem i deras ansträngningar att å egna skogar härutinnan uppnå bästa möjliga resultat. De bestämmelser, som skola ligga till grund för ett skogsbruks bedömande ur premieringssynpunkt, måste alltså enligt vårt förmenande i första hand taga sikte på att befordra vederbörande skogsägares självverksamhet. Kommittén.

Ett första grundvillkor för uppnående av detta syfte är, att fordringarna på ett skogsbruks skötsel för att vara berättigat till premie ej sättas alltför höga. Som vi tidigare framhållit, kan i annat fall premieringsverksamheten varken erhålla önskvärd omfattning eller bliva i stånd att göra avsedd nytta, enär mönstergillt skötta mindre skogsbruk endast förekomma i mycket ringa antal. Beaktas bör även i detta sammanhang, att själva premieringsförrättningarna torde bliva mycket värdefulla ur undervisningssynpunkt. För vederbörande skogsägare måste nämligen en vederhäftig, kritisk granskning av det utförda arbetet bliva synnerligen lärorik.

På skogsvårdens nuvarande stadium i vad angår de mindre skogsbruken synes alltså, om premieringen skall bliva ett medel till skogsvårdens förbättrande å dessa, fordringarna på redan uppnådda resultat böra vara rimliga och i stället skälig hänsyn tagas till vederbörandes intresse och goda vilja, som förvisso lätt torde kunna avläsas i de arbeten som utförts, även om dessa ännu ej visat större resultat.

Hur än premieringen anordnas, torde alltid vissa svårigheter komma att möta vid bedömandet av i vilken utsträckning vederbörande skogsägare själv har förtjänsten av vad som utträttats för skogsvården. Vårt förslag i föregående kapitel, att ett villkor för premiering skall vara, att vederbörande skogsägare ägt eller på eget ansvar handhaft skötseln av skogen i minst 10 år, torde dock borteliminera en del av dessa svårigheter, då det synes oss som om därigenom i nöjaktig utsträckning garantier skulle hava åvägabragts, för att det är den nuvarande ägaren till skogen och ej hans föregångare, som bär ansvaret för skogsskötselns tillstånd vid premieringstillfället.

Om man anser, att vid premieringen hänsyn skall tagas till i vilken utsträckning vederbörande skogsvårdsstyrelse lämnat bidrag till skogsvårdens bedrivande, måste alltså detta bliva föremål för uppskattning. Enligt vår mening bör emellertid av såväl principiella som praktiska skäl hänsyn ej tagas till skogsvårdsstyrelsernas eventuella insatser. Jämlikt gällande lag och tillämpad praxis skall en skogsägare ha rätt att i fråga om skötseln av sin skog rådfråga och begära biträde av vederbörande skogsvårdsstyrelse. Beroende på i vilken utsträckning detta sker, får han betala mera eller mindre för skogsvårdsstyrelsernas tjänster. Att en skogsägare rådfrågar skogsvårdsstyrelsen kan icke vara annat än lämpligt och till bättnad för skogsvården. Ur denna principiella synpunkt kan det ej heller enligt vårt förmenande vara riktigt, om det av skogsvårdsstyrelsen lämnade biträdet skall utgöra ett hinder för vederbörande skogsägare, när det gäller att få skogsbruket premierat, eller att över huvud taget ifrågavarande understöd skall öva direkt inflytande på bedömningen. Vi erinra om, att det i detta sammanhang endast gäller mindre skogsbruk, där ägaren väl i de flesta fall själv direkt medverkar vid åtgärdernas utförande på marken, varigenom hans delaktighet i arbetet under alla förhållanden torde bliva fullt påtaglig.

Även ur praktisk synpunkt skulle ett hänsynstagande vid premieringen till skogsvårdsstyrelsernas eventuella insatser vara olämpligt, enär det skulle vara mycket svårt för att icke säga omöjligt att vid bedömningen rättvist gradera dessa.

Vi hålla alltså före, att den bedömning av skogsbrukets beskaffenhet, som vid premieringen utföres, skall ske oberoende av det biträde eller understöd med avseende å skogsvården, som en skogsägare erhållit genom skogsvårdsstyrelsen.

Detta står även i full överensstämmelse med vad som tillämpas vid premiering av mindre jordbruk, där de förmåner, en jordägare i och för jordbrukets skötsel åtnjutit av det allmänna, ej komma i betraktande.

Å andra sidan kunna vi ej förorda, som från vissa håll föreslagits, att som villkor för premiering formliga avtal slutas mellan skogsägarna och vederbörande skogsvårdsstyrelser angående skogsvårdens bedrivande efter viss plan. Även om detta möjligen på ett rationellare sätt skulle leda till målet — en god skogsvårds genomförande å de mindre skogsbruken — synes det oss vara mera tilltalande och för saken gagneligt, att skogsägarna själva, gärna efter samråd med skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän, söka planlägga åtgärderna och utföra dessa utan bindande avtal med skogsvårdsstyrelserna. Enligt vår här redan tidigare framhållna åsikt bör det nämligen vara skogsägarnas självverksamhet, som skall stimuleras medelst premieringen. Denna bör sålunda bliva ett medel till skogsägarnas utbildning och verka i syfte att i sinom tid göra dessa skickade att på egen hand utföra flertalet av de åtgärder inom skogsbruket, som med hänsyn till skogens beskaffenhet kunna ifrågakomma.

Vid bedömande av ett skogsbruk ur premieringssynpunkt synes vara av största vikt, att hänsyn tages till rådande förutsättningar för skogsskötselns utövande. I ett fall kunna dessa betingelser vara synnerligen gynnsamma. Markens bonitet är genomsnittligt hög, återväxten infinner sig utan svårigheter, skogsträdens typ är vacker, avsättningsförhållandena goda etc. I ett annat fall åter äro förhållandena omkastade: boniteten är låg, återväxt kan endast anskaffas efter markberedning eller skogsodling, skogsträdens form är på grund av dålig ras mindre tillfredsställande, avsättningsmöjligheterna dåliga etc. Det är uppenbart, att tvenne skogsbruk med så olikartade förutsättningar ej kunna vid premieringen jämföras med avseende å skogens beskaffenhet. Det ena skogsbruket kommer alltid att kunna uppvisa en betydligt vackrare skog och ett bättre ekonomiskt utbyte än det andra. Detta bör emellertid ej hindra, att båda skogsbruken kunna belönas med samma premie, dock givetvis endast under den förutsättningen, att med hänsyn till rådande olika betingelser de inom skogsbruken uppnådda resultaten kunna anses likvärdiga, med hänsyn till visat intresse och nedlagt arbete av resp. skogsägare. Härav följer, att vi ej anse en skogsägares innehav av vackra skogsbestånd i och för sig vara en merit för erhållande av premie, lika litet som vi finna en utmärkelse genom premiering vara förtjänt av en sådan skogsägare, som ur ekonomisk synpunkt är överdrivet sparsam med sin skog. I stället bör enligt vår uppfattning vid premieringen den grundregeln gälla, att de vidtagna åtgärderna för att anses förtjänstfulla även skola vara sunt ekonomiska. Avkall på detta krav bör endast ges, där utförda, ur ekonomisk synpunkt ej fullt försvarbara åtgärder tydligt äro uttryck för vederbörande skogsägares stora intresse för sin skogs skötsel. Äro däremot

dylika åtgärder ett uttryck för »snobberi» i skogsskötseln och en följd kanske av skogsägarens relativt goda ekonomi, finnes ingen anledning att vid premieringen frångå kravet på att vidtagna åtgärder skola vara ekonomiskt riktiga.

Vad nu anförts torde vara tillfyllest för att i stora drag ange de grunder, vilka enligt vårt förmenande böra tillämpas vid en premiering av mindre skogsbruk. Med hänsyn till de växlande skogsförhållandena i vårt land torde det även vara till viss fördel för den ifrågasatta premieringsverksamheten, om reglerna för dennas utövande ej fixeras in i minsta detalj. Detta ämna vi ej heller föreslå, men å andra sidan synes det vara ett oeftergivligt villkor, icke minst för att premieringskostnaderna må kunna hållas inom rimliga gränser, att vissa grundregler uppdragas, efter vilka premieringen kan ske på möjligast enhetliga sätt över hela landet. I detta syfte hava vi alltså funnit nödvändigt att utarbeta ett grundschema för premieringens verkställande.

Vi hava sålunda tänkt oss, att bedömningen vid premieringen i första hand skulle avse fyra huvudgrupper av åtgärder, omfattande respektive

- a. Markens utnyttjande för skogsproduktivt ändamål;
- b. Den växande skogens skötsel;
- c. Skogsavkastningens ekonomiska utnyttjande; samt
- d. Allmänt omdöme.

a. Markens
utnyttjande
för skogs-
produktivt
ändamål.

Vid ett bedömande av hur marken utnyttjas för skogsproduktivt ändamål bör i första hand undersökas, huruvida erforderliga åtgärder för återväxtens anskaffande vidtagits i rätt tid och på lämpligt sätt. De åtgärder, som i detta syfte kunna ha kommit till utförande, torde vara röjningar av marbuskar eller kvarstående skräpskog i föryngringsytor, risets utbredande å dessa eller bränning, markberedning, skogsodling i form av sådd eller plantering samt dikning m. m. I samband härmed bör även det sätt, varpå egendomens betesförhållanden ordnats, komma under bedömande, då i många fall frågan om skogsmarkens fredande för betning är av avgörande betydelse för möjligheterna att ändamålsenligt tillvarata markens virkesproducerande förmåga.

Beträffande markvården i nu ifrågavarande avseende synes även böra utrönas, huruvida åtgärder vidtagits för torrläggning av försumpad produktiv skogsmark eller av för skogsbörd tjänliga torvmarksimpediment, varvid jämväl underhållet av äldre diken bör granskas. I fråga om de verkställda dikningarnas omfattning synes oss att en premie väl kan utdelas, även om ej samtliga å fastigheten förekommande, för skogsbörd tjänliga sumpmarker, vilka ostridigt skulle bli ekonomiskt bärkraftiga dikningsföretag, blivit avdikade. Detta bör dock vara ett villkor för erhållande av högsta premien.

Poängsumman för denna grupp av åtgärder synes oss böra växla från 0 upp till 20 poäng.

Härvid torde böra bedömas, huruvida sådana huggningar kommit till utförande vid rätt tid och på lämpligt sätt, vilka med hänsyn till beståndens beskaffenhet och framtida utveckling kunnat anses påkallade. Denna bedömning torde alltså böra omfatta samtliga de huggningar, som kunna ifrågakomma — röjningar i plantskog, gallringar i ung- och medelålders skog samt olika slag av föryngringshuggningar. Hit höra även de vidare åtgärder, som till den växande skogens fromma kunna vara vidtagna.

Poängsumman för denna grupp av åtgärder föreslås även böra växla mellan 0—20 poäng.

De åtgärder, som i detta avseende kunna vara av en skogsägare vidtagna, torde alltid komma att i större eller mindre utsträckning undandraga sig effektiv kontroll vid premieringen.

Vad det här gäller att undersöka torde i första hand böra avse sättet för det avverkade virkets tillgodogörande, huruvida tekniskt sett lämpliga huggningsmetoder kommit till användning, varvid stubbarnas höjd, avverkningsskador o. dyl. torde böra beaktas, samt att slöseri med virke såväl ur kvantitativ som kvalitativ synpunkt ej ägt rum särskilt vid husbehovets tillgodoseende. Vidtagna åtgärder för underlättande av virkets utdrivning såsom vägbyggnader o. dyl. böra givetvis här även komma under beaktande.

Slutligen bör, åtminstone som villkor för högsta premie, vederbörande skogsägare kunna förete tillfredsställande anteckningar rörande virkesuttag, utgifter för och inkomster av skogsbruket m. m. minst omfattande en tidrymd av närmast föregående 5-årsperiod.

Med hänsyn till föreliggande svårigheter för en noggrann undersökning av hithörande förhållanden anse vi, att poängsumman för denna grupp av åtgärder ej bör sättas högre än 10.

Vår avsikt med ett poängsättande av det helhetsintryck, skogsbruket lämnar, är delvis att bereda vederbörande premieringsförrättare möjlighet att vid skogsbrukets bedömande taga hänsyn till sådana faktorer, som skogsägarens ådagalagda intresse och goda vilja, de uppnådda resultatens förhållande till disponerade resurser o. dyl., varvid exempelvis torde böra utrönas, i vilken omfattning virkets avverkning och utdrivning sker med egen arbetskraft, enär det torde böra antecknas vederbörande skogsägare till förtjänst, om detta äger rum i största möjliga utsträckning. Som vi redan tidigare framhållit, anse vi nämligen, att, om premieringen skall bliva ett medel till stimulerande av skogsvården å ifrågavarande skogar, det är av största vikt, att nyssförmälda förhållanden få öva inflytande vid bedömningen. I övrigt synes det allmänna omdömet böra grundas på den ordning och reda, som är utmärkande för det för premiering ifrågasatta skogsbruket. I »allmänt omdöme» föreslås en högsta poängsumma av 20.

Utöver vad nu anförts om de skogliga faktorer och förhållanden, som

b. Den växande skogens skötsel.

c. Skogsavkastningens ekonomiska utnyttjande.

d. Allmänt omdöme.

böra öva inflytande vid ett skogsbruks premiering, vilja vi föreslå, att vid premieringen, om skogsbruket är förenat med jordbruk, jämväl hänsyn tages till dettas skötsel, vare sig detsamma drives av ägaren eller är utarrenderat. Som från visst håll framförts, måste det nämligen vara av allmänt intresse, att ej en av lantbrukets båda viktigaste utkomstgrenar åsidosättes till förmån för den andra. Om alltså i ett fall skogsbrukets skötsel skulle hava i sådan utsträckning gynnats framför jordbrukets, att dettas bedrivande därav måste antagits ha lidit skada, synes premiering av skogsbruket ej böra verkställas. Enligt vårt förmenande bör således ett villkor för skogsbrukspremiering vara, att jordbrukets hävd är tillfredsställande, varvid, med beaktande av de i allmänhet jämförelsevis ringa ekonomiska resurser, som stå ifrågavarande skogsägarekategori till buds, viss hänsyn jämväl torde böra tagas till byggnadernas skick och underhåll.

I fråga om tillämpningen av de nu föreslagna grunderna för premieringens verkställande vilja vi ytterligare endast framhålla, att ett skogsbruk med rikt skiftande förhållanden, och där åtgärderna som en följd därav bliva mångfaldigt växlande, givetvis måste anses ha större förutsättningar att erhålla högre premie, än ett skogsbruk, där förhållandena äro mera ensartade och de utförda åtgärderna på grund därav ej i lika grad upplysande om prestationens värde. Ett villkor för premiering av en fastighet bör under alla förhållanden vara, att ett verkligt skogsbruk där bedrives.

Premiernas antal och beskaffenhet samt grunder för prisbedömningen.

I det följande vilja vi framlägga förslag i fråga om premiernas antal och beskaffenhet samt de grunder, efter vilka prisbedömningen bör ske. Dessförinnan må dock en redogörelse lämnas för vad skogsvårdsstyrelserna härom anfört.

Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms läns landstingsområde gör beträffande själva formen för en premiering gällande, att det är mindre lyckligt med penningpremier. Dylika hava visserligen visat sig mycket uppskattade av småbrukare och andra mindre jordbrukare, men det kan ifrågasättas, om ett kontant bidrag av 50—100 kronor kan vara lämplig form för uppmuntran av en skogsägare. Styrelsen vill i stället föreslå, att en dylik premiering får form av överlämnande av exempelvis en vackert bunden bok i skogsvård försedd med lämplig inskription.

Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands läns landstingsområde framhåller angående belöningens form, att man kan välja på en kontant prissumma eller minnessak i form av medalj eller silverpjäs, i båda fallen åtföljd av diplom. Vilketdera, som kan uppskattas mest, anser styrelsen vara svårt

att avgöra, då det i de flesta fall blir beroende av vederbörande markägares ekonomiska ställning.

Beträffande sättet för premieringens utförande finner styrelsen att denna bör ske efter en viss poängskala t. ex. i likhet med vad som tillämpas vid premiering av mindre jordbruk, varvid poängsumman skall vara avgörande för, om vederbörande skall erhålla 1:a, 2:a eller 3:e pris.

Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs läns landstingsområde betonar vikten av att premien blir av värde för premietagaren och samtidigt utgör en hedersbevisning. Lika viktigt är, att samma grundregler härvid tillämpas inom landets skilda delar. Härigenom undviks misräkningar och därav följande olust att i fortsättningen offra arbete och penningar på skogens allt högre förkovran.

En penningssumma (i guld) till mindre bemedlade samt minnesgåva till ekonomiskt mera välsituerade samt alltid därtill ett diplom i stort av samma utseende men i detaljerna olika inom varje län torde enligt styrelsens mening vara att tillråda som premie och utmärkelse.

Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge läns landstingsområde vill beträffande den lämpligaste formen för premieringen uttala, att den anser, att, då medel för olika skogsvårdsändamål för närvarande anvisas dels från skogsvårdskassan, dels från de av styrelserna handhavda statens skogsutdiknings- och skogsodlingsanslag, den lämpligaste formen för premiering bör vara tilldelandet av antingen diplom, medalj eller minnesgåva.

Skogsvårdsstyrelsen i Hallands läns landstingsområde framhåller, att om premieringen eller bedömningen skall leda till målet, så bör den också uppskattas av vederbörande. Olika smakriktningar kunna härvid komma att göra sig gällande, men det ankommer på utdelaren att bedöma vilken slags premie, som är mest välkommen.

Premierna böra därför i reglementet bestämmas endast till sitt värde, och föreslår styrelsen för mönsterskogsbruk 200, 150 och 100 kronor resp. för 1:a, 2:a och 3:e premie. De trenne premierna äro fixerade till storleken med hänsyn till att de undantagsvis komma att tilldelas samma person mera än en gång.

Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus läns landstingsområde anför, att premierna böra kunna fördelas i flera, förslagsvis tre storlekar, ty man bör utgå ifrån att premie bör kunna utdelas även beträffande skogar, vilka icke kunna anses som fullständigt mönstergilla.

Skogsvårdsstyrelsen i Skaraborgs läns landstingsområde framhåller lämpligheten av att premier skola kunna utdelas av olika grader, liksom vid premiering av mindre jordbruk, som kunna tilldelas 1:a, 2:a eller 3:e pris.

Skogsvårdsstyrelsen i Örebro läns landstingsområde anser, att då det näppeligen vid en eventuell premiering kan bli fråga om penningbidrag

motsvarande de gjorda uppoftningarna, en premiering i form av minnesgåva eller medalj är att föredraga.

Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands läns landstingsområde har den erfarenheten, att en belöning i form av pengar i och för sig icke har förmåga att spänna krafterna till ytterligare ansträngningar hos dem, som bliva på sådant sätt ihågkomna, eller att väcka till liv intresse för skogsvårdande arbeten hos andra skogsägare. Det är nu en gång så, anser styrelsen, att människan har sin största glädje i tillfredsställelsen över det egna arbetet, medan värdet av en uppmuntran i form av en mera obetydlig penningssumma — såsom här måste förutsättas — förgår med denna. Styrelsen hyser intet som helst tvivel om, att de utgifter, som under årens lopp nedläggas på den av befattningshavarna utövade skogsupplysningsverksamheten ute i bygderna, medföra långt större resultat för skogsvården, än vad penningbelöningar kunna åstadkomma. Styrelsen föreställer sig, att ett diplom, en medalj eller annat dylikt varaktigt och synligt utmärkelsetecken såsom erkänsla för ådagalagt skogsvårdsintresse skall bättre leda till målet för långt mindre kostnader.

Kommittén. I överensstämmelse med vad vi tidigare anfört om syftet med den ifrågavarande premieringen och de grunder, som böra tillämpas för att nå detta, vilja vi föreslå, att trenne olika pris eller premier skola kunna utdelas, varigenom möjligheter beredas att premiera skogsbruk av växlande art och godhetsgrad.

Beträffande premiens beskaffenhet synes oss skäl tala för såväl att låta denna utgå i form av en penningssumma som i form av en minnesgåva. Med hänsyn till den av oss föreslagna inskränkningen av premieringen att i sträng bemärkelse endast avse mindre skogsbruk, vars ägare till övervägande grad torde leva under jämförelsevis små förhållanden, torde dock i de flesta fall vederbörande skogsägare helst se att de erhålla eller vara mest betjänta av att bekomma en kontant penningssumma. För så vitt premierna skola bestridas av särskilda för ändamålet anvisade statsmedel anse vi alltså med hänsyn till vad ovan sagts och till de fördelar, detta kommer att erbjuda ur redovisningssynpunkt, att premierna böra utgå i form av penningpris.

Angående penningprisens storlek torde vara av vikt att de ej bliva alltför obetydliga. Man må betänka, att de skogsvårdsåtgärder, som föranlett premieringen, i allmänhet torde hava utförts under en längre följd av år och kostat vederbörande skogsägare betydande uppoftningar i form av nedlagt eget arbete eller utbetalda arbetslöner. För att under sådana förhållanden penningprisen skola kunna uppskattas av premietagarna, få de ej tillmätas alltför knappt. På grund härav anse vi att premierna böra utgå med

för 1:a pris	300 kronor		
» 2:a »	200 »	»	samt
» 3:e »	100 »	»	

Som ett mera varaktigt bevis för premien bör dessutom varje pristagare tilldelas diplom i för hela landet enhetligt utförande.

Där i mera sällsynta undantagsfall en skogsägare gjort sig förtjänt av ytterligare belöning för utfört skogsvårdsarbete, eller han är i den ställning, att hans skogsbruk på grund av arealförhållanden el. dyl. ej är premieringsberättigat, bör enligt vårt förmenande en skogsvårdsstyrelse vara oförhindrad att av egna medel till dylik person utdela lämpligt pris i den form, som i varje särskilt fall kan anses mest lämplig. Ur propaganda-synpunkt kan det därvid vara till fördel att utdela lämpliga hedersgåvor, som för långliga tider komma att minna om vederbörandes insatser i skogsvårdsarbetet.

Beträffande de villkor med avseende å skogsbrukets beskaffenhet, som må uppställas för de olika premierna, torde lämpligen den uppnådda poängsumman böra vara utslagsgivande. I föregående kapitel om grunderna för premieringens verkställande hava vi föreslagit, att poäng skall sättas särskilt för: »Markens utnyttjande för skogsproduktivt ändamål»; »Den växande skogens skötsel»; »Skogsavkastningens ekonomiska utnyttjande»; samt »Allmänt omdöme».

I enlighet härmed hava vi för prissättningens utförande upprättat förslag till följande poängsystem.

	Max. poäng	Lägsta poäng för erhållande av		
		1:sta pris	2:dra pris	3:dje pris
Markens utnyttjande för skogsproduktivt ändamål	20	18	15	10
Den växande skogens skötsel	20	18	14	10
Skogsavkastningens ekonomiska utnyttjande	10	8	6	5
Allmänt omdöme	20	16	13	10
Summa	70	60	48	35

På förut anförda skäl hava vi ansett nödvändigt att sätta poängfordringarna för erhållande av pris jämförelsevis låga. En minimifordran för pris bör dock enligt vårt förmenande vara, att skogsbruket lägst uppnår halva maximipoängantalet. Vid tillämpande av ovanstående poängsystem borde det, även vid premieringsverksamhetens början, ej behöva inträffa, att denna ej kan bedrivas på grund av bristande tillgång på för premiering kvalificerade skogsbruk, även om man under alla förhållanden måste förutsätta, att rörelsen ej omedelbart kan komma att vinna större omfattning.

De ovan angivna minimifordringarna å poäng för de olika för bedömning urskilda grupperna av åtgärder böra i regel var för sig uppfyllas, om pris skall kunna utdelas. Överskotts-poäng för viss grupp bör sålunda i allmänhet ej kunna kompensera vad som brister i poängsumma för annan grupp, även om detta i särskilda undantagsfall torde kunna tillåtas. I

dylikt fall böra dock motiven härför tydligt angivas i protokollet över premieringsförrättningen.

Vårt förslag till prissättning vid premiering av skogsbruk innebär, att denna skall ske i form av kvalitébedömning, d. v. s. att varje för premiering anmält skogsbruk skall, oberoende av övriga tivolande skogsbruks beskaffenhet, vara berättigat till visst pris, endast kvalité- eller poängfordringarna för detta pris uppfyllas. Att vid ifrågavarande premiering tillämpa något slag av konkurrensbedömning med exempelvis endast ett 1:a, ett 2:a och ett 3:e pris synes oss alltså ej kunna för nu avsedda ändamål ifrågakomma.

Utöver fordran på viss minimipoäng för erhållande av pris bör, som vi tidigare framhållit för att premiering över huvud taget skall komma till stånd, ytterligare krävas, att jordbrukets hävd är tillfredsställande.

Premieringens handhavande och sättet för dess utförande.

Enligt vår mening kan någon tvekan ej föreligga därom, att skogsvårdsstyrelserna äro de organ, som äro bäst skickade att handhava den ifrågasatta premieringsverksamheten. Några andra myndigheter, som skulle kunna komma i fråga härför, finnas över huvud taget ej.

Beträffande sättet för premieringens utförande vilja vi först återge, vad skogsvårdsstyrelserna därom uttalat.

Skogsvårdsstyrelsen i Stockholms läns landstingsområde framhåller, att en eventuell premiering med statsmedel bör anordnas enligt sådana grunder, att premieringsarbetet inom olika län blir så ensartat som möjligt. Då det emellertid torde bli omöjligt att för detta arbete utarbeta allmän-giltiga normer i likhet med dem, som gälla för jordbrukspremieringen, torde det bli nödvändigt, att premieringsnämnderna bli så sammansatta, att däri insättas representanter för 2 eller 3 skogsvårdsstyrelser.

Kostnaderna för en på sådant sätt sammansatt nämnd bli visserligen ganska stora, men olägenheten härav kan åtminstone delvis bortelimineras, därest de skogsbruk, som anmälas för premiering, först underkastas en besiktning av vederbörande länsskogvaktare. Dylik besiktning bör rimligtvis kunna verkställas på vederbörande skogsvårdsstyrelses bekostnad.

Med stöd av det protokoll (enligt fastställt formulär), som länsskogvaktaren avger, torde skogsvårdsstyrelsen lätt kunna utgallra de skogsbruk, som under inga förhållanden böra ifrågakomma för premiering, varigenom nämndens resekostnader kunna avsevärt reduceras.

Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands läns landstingsområde föreslår, att rätt att framställa förslag å sådana ställen, som skulle kunna komma i åtanke för premiering, böra tillkomma de i socknarna tillsatta skogsvårdskommittéerna.

Skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands läns landstingsområde ifrågasätter

möjligheten av att skogsvårdsstyrelserna skola kunna tillkalla någon utomstående skogsman att deltaga i premieringsarbetet.

Skogsvårdsstyrelsen i Västmanlands läns landstingsområde anser sig icke kunna framlägga förslag till premieringens ordnande, om dylik kommer till stånd, men vill framhålla, att om så sker, bedömning bör ske av nämnd, som tillsättes av vederbörande skogsvårdsstyrelse, och där representant jämväl från dylik styrelse i angränsande län är bisittare; detta för ernående av större likformighet vid ifrågavarande premiering, som alltid måste bliva ett svårt och ömtåligt uppdrag.

Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands läns landstingsområde förutsätter, att därest ett premieringsinstitut — gent emot styrelsens uppfattning — skall införas i skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, en nämnd skall tillställas för handhavandet av denna grannliga uppgift för hela landet. Vid de mycket växlande förhållanden och ojämna villkor, under vilka skogsbruket bedrives i vårt land, måste säkerhet skapas för, att utdelningen av premier kommer att ske efter någorlunda lika grunder. Eljest löper man risk, att premieringsförfarandet snart nog kommer att omfattas med misstro, som kan meddela sig till skogsvårdsstyrelseinstitutet, till obotlig skada för detta.

Även med anknytning av premieringsverksamheten till skogsvårdsstyrelseinstitutionen synes oss lämpligast, att själva premieringsförrättningar ej verkställas av skogsvårdsstyrelserna utan av särskilda för ändamålet utsedda nämnder. För att åvägabringa ett fullt enhetligt premieringsförfarande inom de olika skogsvårdsstyrelseområdena vore det givetvis önskvärt, som från visst håll föreslagits, att en och samma premieringsnämnd kunde sköta premieringen över hela landet. En sådan anordning torde dock av kostnadsskäl vara fullständigt ogenomförbar.

Kommittén.

För att skapa förutsättningar för ett enhetligt premieringsförfarande åtminstone inom närliggande eller angränsande skogsvårdsstyrelseområden har föreslagits, att tvenne eller flera skogsvårdsstyrelser skulle vara representerade inom en och samma nämnd, och att denna nämnd skulle utföra premieringen inom de områden, som på sådant sätt vore företrädade i nämnden. Det är givet, att ett sådant tillvägagångssätt vid premieringsnämndernas utseende skulle medföra möjligheter till en enhetligare bedömning inom de skogsvårdsstyrelseområden, som tillhörde nämndens i fråga verksamhetsfält. Däremot kan man knappast antaga, att en sådan organisation av premieringsnämnderna skulle leda till ett för hela landet ensartat premieringsförfarande, då olikheter i bedömningsgrundernas tillämpning skulle kunna förekomma mellan de på angivet sätt bildade premieringsområdena. Kostnaderna för dessa nämnders resor skulle ävenledes bliva jämförelsevis höga.

Med hänsyn härtill synes oss därför vara att föredraga, att varje skogsvårdsstyrelseområde utgör ett premieringsområde med sin särskilda pre-

mieringsnämnd. Men även andra skäl tala enligt vårt förmenande för en dylik organisation av nämnderna. Alltsedan skogsvårdsstyrelseverksamhetens början har arbetet till den enskilda skogsvårdens befrämjande — om än genom lagar och förordningar riktlinjerna i stort varit enhetligt fastslagna — genom skogsvårdsstyrelsernas frihet och självständighet i viss utsträckning bedrivits på sitt särskilda sätt inom varje skogsvårdsstyrelseområde. Även om man på denna grund haft anledning att i vissa avseenden med tiden påyrka en något större uniformitet i skogsvårdsstyrelsernas arbete, har samtidigt minsta tvekan ej rått därom, att stora fördelar varit förenade med denna anpassning av skogsvårdsarbetet till de lokala förhållandena. Man torde till och med kunna säga, att en av huvudorsakerna till skogsvårdsstyrelseverksamhetens gynnsamma utveckling och goda resultat just varit denna alltefter rådande förhållanden i viss mån speciella inriktning av verksamheten, skogsvårdsstyrelserna varit i stånd att åstadkomma.

Någon anledning att beträffande den nu ifrågavarande premieringsverksamheten fränkänna ett sådant förfarande alla fördelar, vilket skulle giva skogsvårdsstyrelserna möjligheter att taga hänsyn till det för deras resp. områden utmärkande, synes oss ej föreligga. Fastmera hylla vi den åsikten, att det även i nu ifrågavarande fall är önskvärt för att icke säga nödvändigt, att varje skogsvårdsstyrelseområde bildar en enhet vid premieringen, och att denna, för att bliva för ortens skogsvård fruktbärande, utföres med lämpligt hänsynstagande till inom området rådande skogliga förhållanden och den nivå, skogsvården därinom uppnått. Även om det förvisso kan sägas vara ett önskemål, att de premierade skogsbruken öfver hela landet med hänsyn till uppnådd standard poängsättas så likformigt som möjligt, är enligt vårt förmenande ändock av jämförelsevis ringa betydelse, att exempelvis ett med 2:a pris premierat skogsbruk i Gävleborgs län är fullt likvärdigt med ett dylikt, belönat med samma pris i Jönköpings län. Skulle man taga konsekvenserna av en dylik fordran och låta en för hela landet gemensam nämnd utföra premieringen, bleve helt visst följden den, åtminstone om förhållandena i de i skogligt hänseende bäst situerade delarna av vårt land bleve normgivande för premieringen, att stora trakter av landet öfver huvud taget ej skulle kunna komma i betraktande vid premieringen. Vid sådant förhållande kan dock ej premieringen göra åsyftad nytta. Mera i överensstämmelse med dess ändamål synes oss därför vara, att premieringsfordringarna i viss utsträckning anpassas till rådande skogliga förhållanden inom skilda skogsvårdsstyrelseområden.

Vad nu beträffar antalet ledamöter i premieringsnämnden anse vi av kostnadsskäl nödvändigt, att detta inskränkes till tvenne personer. Vi erinra om, att de nämnder, som handhava premieringen av mindre jordbruk, även bestå av två personer.

I fråga om de intressen, som böra vara representerade i premieringsnämnderna, synes oss naturligt, att i första hand den lokala skogsvårdsmyndigheten, d. v. s. skogsvårdsstyrelsen, som i stort skall ansvara för och uppdraga de närmare riktlinjerna för premieringsarbetets utförande, skall äga utse en av nämndens ledamöter. Vidare bör, synes det oss, staten såsom anslagsgivare hava en representant i nämnden, vilket lämpligen torde kunna ordnas på sådant sätt att vederbörande länsstyrelse utser nämndens återstående ledamot. Vi vilja sålunda föreslå, att vederbörande skogsvårdsstyrelse och länsstyrelse skola utse vardera en av nämndens ledamöter med respektive suppleanter för dessa. Den av skogsvårdsstyrelsen utsedde ledamoten synes oss böra vara person med högre skoglig utbildning. Som ordinarie ledamot torde skogsvårdsstyrelsen som regel böra förordna vederbörande länsjägmästare. Av länsstyrelsen utsedd ledamot bör vara en med ortens skogs- och jordbruksförhållanden förtrogen person. Med avseende på suppleanterna böra givetvis enahanda fordringar gälla. En av de båda på nu angivet sätt utsedda ledamöterna torde böra på skogsvårdsstyrelsens uppdrag fungera som nämndens ordförande. Förordnandet såväl för ordinarie ledamöter som suppleanter föreslås skola omfatta en tid av 5 år.

För premieringens verkställande lär vi varje skogsvårdsstyrelseområde lämpligen böra indelas i ett visst antal underdistrikt. Vi vilja föreslå att antalet dylika distrikt bestämmes till 5 och att sålunda premieringen återkommer till samma trakt eller distrikt vart 5:e år. Med hänsyn till att resultaten av vidtagna skogsvårdsåtgärder i allmänhet ej kunna spåras förrän efter åtskilliga års förlopp torde nämligen kortare premieringsintervall än 5 år ej kunna komma i fråga. Skall å andra sidan premiering årligen anordnas inom varje landstingsområde, vilket vi anse bör vara fallet, torde ur administrativ synpunkt längre premieringsomdrev än 5 år ej kunna förordas, då därigenom premieringsdistrikten för flertalet skogsvårdsstyrelser skulle bliva väl små. Distriktsindelningen samt den ordningsföljd, i vilken distrikten skola vara föremål för premiering, synes böra bestämmas av vederbörande skogsvårdsstyrelse.

Intet bör hindra, att ett och samma skogsbruk premieras flera gånger. Ett absolut villkor för förnyad premiering bör dock vara, att en verklig förbättring i skogsvården åstadkommits, som kan avläsas i förhöjd poängsumma.

Själva gången av premieringen ha vi tänkt oss på följande sätt. Sedan i början av året genom vederbörande skogsvårdsstyrelses försorg kungörelse utfärdats om att premiering av mindre skogsbruk instundande sommar skall äga rum inom visst område, torde de skogsägare, som önska få sina skogsbruk premierade, böra på särskilda för ändamålet avsedda blanketter göra ansökan därom hos vederbörande skogsvårdsstyrelse senast den 1 april, eller den annan tidpunkt, som av skogsvårdsstyrelsen bestäm-

mes. Skogsvårdsstyrelsen synes därefter böra tillse, att ansökningshandlingarna äro kompletta — vid behov vidtaga åtgärder för erforderliga uppgifters införskaffande — varefter desamma överlämnas till premieringsnämndens ordförande, som har att upprätta förteckning över anmälda skogsbruk samt uppgöra plan för nämndens resor, vilka båda handlingar skola tillställas premieringsnämndens andre ledamot. Premieringen verkställas vid lämplig tid under månaderna juni—augusti. Ansökningshandlingarna jämte premieringsnämndens å särskilda formulär avgivna utlåtanden angående premieringens resultat synas böra vara till skogsvårdsstyrelsen överlämnade senast den 1 september, varefter det bör åligga skogsvårdsstyrelsen att föranstalta därom, att premierna snarast möjligt bliva till vederbörande pristagare överlämnade.

I detta sammanhang torde även frågan om eventuell sovring av ansökningarna före dessas överlämnande till premieringsnämndens ordförande böra upptagas till diskussion. Enligt vårt förmenande bör en dylik förberedande gallring av officiell natur bland de anmälda skogsbruken ej ske. I första hand grundar sig denna vår uppfattning därpå, att en för ifrågasvarande ändamål, exempelvis av vederbörande länsskogsvaktare verkställd undersökning med åtföljande förslag om uteslutning av vissa skogsbruk från rätten att komma under bedömning, lätt torde kunna giva upphov till misstämning hos de på sådant sätt uteslutna skogsägarna. Det ligger förvisso nära till hands för dessa skogsägare att tro, att de ej blivit fullt rättvist behandlade. För att detta, som skulle kunna allvarligt skada själva premieringsinstitutet, i görligaste mån må kunna undvikas, synes vara av största vikt, att premieringen i sin helhet handhaves av personer med största auktoritet. Då vi förutsätta, att premieringsnämndernas ledamöter komma att vara personer i dylik ställning, anse vi att bedömningsarbetet i sin helhet bör tillkomma dessa nämnder.

För övrigt vilja vi tro, att en fullt tillräcklig sovring kommer att ske oberoende av utfärdade bestämmelser därom. Vi förmoda nämligen, att de skogsägare, som anhålla om premiering, i de flesta fall tillrätts därtill av skogsvårdsstyrelsen närstående personer eller rådfrågat sig angående utsikterna vid en premiering hos någon av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän. Har i sådant fall skogsägaren avrätts att inlämna ansökan, torde han i de flesta fall ej heller göra detta.

Det torde alltså enligt vår mening ej vara att befara, att i större antal skola inkomma ansökningar om premiering av sådana skogsbruk, som uppenbarligen ej äro tillräckligt kvalificerade utan endast komma att förorsaka onödiga resekostnader för premieringsnämnden. Om hänsyn ej behövde tagas till dessa kostnader vore det ju för övrigt endast till gagn för saken, om premieringsnämnden kunde besöka så många skogsbruk som möjligt, då dessa premieringsbesök torde bliva synnerligen instruktiva och lärorika för vederbörande skogsägare.

Sättet för statsbidragets utgående.

Enligt kungl. kungörelsen den 4 oktober 1929 (nr 351) angående statsbidrag till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket må, i fråga om premiering av mindre jordbruk, till hushållningssällskap utgå bidrag, motsvarande *dels* penningpris intill ett belopp av 120 kronor för första pris, 80 kronor för andra pris och 50 kronor för tredje pris, *dels* vissa bidrag för utlämnande av premielån, *dels* ock halva beloppet av den resekostnadsersättning, dagtraktamenten icke inräknade, som enligt av hushållningssällskapet meddelade bestämmelser tillgodokommer ordförande och ledamot i premieringsnämnd.

Jämlikt samma kungörelse har lantbruksstyrelsen att hos Kungl. Maj:t göra framställning om anvisande av erforderliga medel för anskaffande av blanketter till diplom för premieringen m. m.

Med undantag för de kostnader, som förorsakas hushållningssällskapen med anledning av verksamheten för utdelning av premielån, synas kostnaderna för en premiering av mindre skogsbruk bliva av samma art som kostnaderna för premiering av mindre jordbruk. Då över huvud taget förevarande förslag till skogsbrukspremiering nära ansluter sig till de former, som tillämpas vid omförmälda jordbrukspremiering, synes skäl tala för, att sättet för statsbidragets utgående i båda fallen blir ungefärligen enahanda.

Utövändet av en premieringsverksamhet med avseende på mindre skogsbruk torde komma att förorsaka kostnader av följande slag: för penningpriser, för tryckning av diplom, för premieringsnämndernas resor samt för verksamhetens allmänna administration av skogsvårdsstyrelserna.

I enlighet med vad vi ovan uttalat vilja vi föreslå, att penningpriser, diplom samt halva beloppet av premieringsnämndernas resekostnadsersättningar skola bestridas av för ändamålet särskilt anvisade statsmedel, under det att övriga å verksamheten i fråga belöpande kostnader skola erläggas av respektive skogsvårdsstyrelser.

Vad särskilt beträffar resekostnadernas uppdelning på föreslaget sätt synes oss detta innebära en viss garanti för att resorna skola bliva planlagda och genomförda på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Någon anledning att vid klyvning av resekostnadsbeloppen ej medräkna dagtraktamenten kunna vi dock ej anse föreligga.

Sättet för anvisande och utanordnande av för premieringen erforderliga medel.

Vid genomförandet av en verksamhet för premiering av mindre skogsbruk efter grunder i huvudsak, som i detta betänkande föreslagits, synes oss med hänsyn till det speciella ändamål, ifrågavarande verksamhet är avsett att tjäna, lämpligt, att erforderliga statsmedel ställas till förfogan-

de genom anvisande för ändamålet av ett särskilt statsanslag, förslagsvis benämnt *statens anslag för premiering av mindre skogsbruk*.

Anvisandet av ett dylikt särskilt anslag för ifrågavarande ändamål bör enligt vår redan tidigare uttalade mening ej ha till följd, att skogsvårdsstyrelserna bliva förhindrade att använda av dem för den allmänna verksamhetens bedrivande förvaltade medel till ändamål, likartade med dem, den ifrågasatta premieringsverksamheten har till syfte att främja. Även så synes oss hinder ej böra möta för en skogsvårdsstyrelse att med anlitande av nyssagda medel tilldela en genom statsbidrag premierad skogsägare den ytterligare utmärkelse i form av medalj, minnesgåva el. dyl., som för varje fall kan befinnas lämplig. Vi förutsätta dock att en dylik särskild belöning endast kan komma i fråga i sällsynta undantagsfall.

I det föregående har framhållits, att staten bör bestrida kostnaderna för penningpris, diplom samt för halva beloppen av premieringsnämndernas reseersättningar. Med den förutsättningen, att premieringsverksamhetens handhavande, på sätt vi föreslagit, anförtros åt skogsvårdsstyrelserna, vilja vi nu diskutera frågan om sättet för medelsanvisningen och de anvisade medlens fördelning.

Härvid kunna förvisso olika tillvägagångssätt ifrågasättas. Enligt vårt förmenande kan det tämligen invecklade förfaringssätt, som tillämpas vid premiering av mindre jordbruk, där såväl premier som premierlån utdelas, ej i nu ifrågavarande avseende tjäna som förebild. I stället torde i tillämpliga delar de bestämmelser, som gälla för anvisandet av statens skogsutdikningsanslag och statens skogsodlingsanslag, kunna vara till ledning. Med denna utgångspunkt synas i första hand tvenne olika alternativ erbjuda sig.

Det första av dessa vilja vi tänka oss på följande sätt. Sedan skogsvårdsstyrelserna föranstaltat om premiering i vederbörlig ordning, och denna blivit av premieringsnämnderna verkställd, böra resultaten härav jämte uppgifter angående resekostnader o. dyl. kunna vara av skogsvårdsstyrelserna kända i början av september månad. Med ledning av dessa uppgifter, som exakt angiva årets medelsbehov, äska skogsvårdsstyrelserna medel för täckande av de kostnader, som enligt gällande bestämmelser skola utgå av statsmedel. Vid överlämnandet av dessa medelsansökningar till Kungl. Maj:t gör samtidigt centralrådet framställning om visst belopp för tryckning av erforderliga diplom. För ändamålet i fråga anvisade belopp bliva tillgängliga först nästkommande år sedan riksdagen i ämnet fattat beslut och skrivelse härom kunnat expedieras. I allmänhet torde det på detta sätt i runt tal komma att dröja ett helt år innan premierna kunna utbetalas. Då ett sådant förhållande med största sannolikhet måste komma att inverka menligt å verksamheten i fråga, synes vid nu berörda förfarande nödvändigt, att skogsvårdsstyrelserna förskottera såväl premierna till pristagarna som resekostnaderna i sin

helhet till premieringsnämndernas ledamöter. Med hänsyn till de relativt små belopp, varå premieringsverksamheten sannolikt kommer att belöpa, torde detta förskottssystem ej behöva medföra nämnvärda ekonomiska olägenheter för skogsvårdsstyrelserna.

Under förutsättning att riksdagen beviljar de medel, som för ändamålet äskats, blir fördelningen av dessa synnerligen enkel, då den ej torde behöva ske på annat sätt än att till skogsvårdsstyrelserna utanordnas de belopp, varom de gjort framställning.

Ett visst moment av osäkerhet vidlåder dock nu skildrade förfaringsätt, enär man ej på förhand kan veta, om riksdagen kommer att bevilja de medel, som faktiskt åtgått för verksamhetens bedrivande. Blir detta fallet, synas nu berörda grunder för anvisning och fördelning av erforderliga statsmedel komma att bli både enkla och effektiva. Beviljar däremot riksdagen ett belopp, som understiger vad av skogsvårdsstyrelserna äskats och förskotterats, ställer sig fördelningen av de anvisade medlen mera komplicerad. I sådant fall synes fördelningen mellan skogsvårdsstyrelserna böra ske i proportion till deras äskanden samt underskottsbeloppen vara förhandsberättigade till täckning vid nästkommande års medelsfördelning.

Som ett andra alternativ till lösning av ifrågavarande spørsmål må följande anföras. Med ledning av vunna erfarenheter om medelsbehovet vid föregående premieringar uppskatta skogsvårdsstyrelserna i september månad det ungefärliga medelsbehovet för nästkommande år. Med dessa beräkningar till stöd samt sedan kännedom vunnits om resultatet av det löpande årets premieringar, så att hänsyn kan tagas till eventuellt under- eller överskott i för samma år till förfogande stående statsanslag, äskas av centralrådet en rund summa för premiering nästkommande år av mindre skogsbruk. Det belopp, som med anledning härav kan komma att av riksdagen beviljas, blir givetvis ej exakt överensstämmande med medelsbehovet, då detta först kan fastställas, sedan premieringen blivit verkställd. Fördelningsgrunderna synas dock kunna bli desamma, som föreslagits för det förra alternativet. Bliva sålunda de premieringskostnader, som skola bestridas medelst statsmedel, täckta av det beviljade statsanslaget, bör detta givetvis fördelas i proportion till skogsvårdsstyrelsernas utgifter. Är detta ej fallet utan brist uppstår, bör ändock fördelning ske i proportion till skogsvårdsstyrelsernas utgifter och underskotten, som förskott i rörelsen, balanseras till följande år, för att vid detta års medelsfördelning i första hand bli tillgodosedda.

Enligt vår uppfattning är detta senare tillvägagångssätt att föredraga. I formellt hänseende torde det äga avgjorda fördelar framför det förra alternativet, som förutsätter, att skogsvårdsstyrelserna utöva en premieringsverksamhet, utan att statsanslag är för ändamålet beviljat. Då olägenheterna av att vid äskandet ej exakt känna medelsbehovet ej heller

torde bliva alltför stora, vilja vi förorda det som andra alternativ benämnda förfarandet.

Att söka på ett eller annat sätt utarbeta en fast grund för fördelning mellan skogsvårdsstyrelserna av för ifrågavarande ändamål anvisade medel ha vi ej ansett möjligt. Det torde nämligen vara synnerligen svårt att på förhand bedöma medelsbehovet för premiering av skogsbruk inom olika skogsvårdsstyrelseområden eller att på grundval, exempelvis, av areal skogsmark och antalet premieringsberättigade skogsbruk söka härleda detta. Måhända kan framdeles, sedan tillräckliga erfarenheter om verksamheten vunnits, en fast grund för medelsfördelningen åstadkommas. Ett hinder för ett förhandsbestämmande av vilka belopp, som för ifrågavarande ändamål skola tilldelas de olika skogsvårdsstyrelserna, är även, att priserna böra vara fastslagna till sin storlek och ej kunna förminskas med hänsyn till brist på medel.

Hur än ifrågavarande fördelningsgrunder kunna komma att utformas synes oss under alla förhållanden lämpligast, att fördelningen verkställas av Kungl. Maj:t efter förslag av centralrådet.

Beräkning av behövt statsanslag.

Som i det föregående framhållits, är det förvisso ett vanskligt företag att på förhand söka beräkna kostnaderna för en premiering av mindre skogsbruk. De beräkningar, som vi häröver verkställt, måste därför betraktas som mycket approximativa och grundade, i huvudsak, på vår subjektiva uppfattning om de föreslagna bestämmelsernas verkningar med avseende på den ifrågasatta verksamhetens omfattning.

Redan tidigare hava vi i angivna avseende gjort gällande, att förutsättningarna för en premiering av mindre skogsbruk ännu äro jämförelsevis begränsade. Visserligen har under senaste decennier ett intensivt arbete nedlagts till den enskilda skogsvårdens befrämjande icke minst på hemmansägareskogarna, men resultaten härav äro — om än goda i betraktande av rådande betingelser — dock i allmänhet ej sådana, att mönstergillt skötta mindre skogsbruk numera äro en vanlig företeelse. Även med av oss föreslagna villkor för premiering synes man därför kunna utgå ifrån, att premieringsverksamheten till en början blir av ganska ringa omfattning.

Då det synes vara mycket svårt och ej heller erforderligt att taga särskild hänsyn till de skiftande förhållandena inom olika skogsvårdsstyrelseområden med avseende på där föreliggande premieringsmöjligheter, hava vi uteslutande baserat de följande beräkningarna på enligt vår uppfattning sannolika medeltal för samtliga skogsvårdsstyrelser. Detta innebär alltså, beträffande exempelvis antalet ansökningar, att detta kan vara större hos en skogsvårdsstyrelse och lägre hos en annan.

Våra kalkyler ställa sig på följande sätt.

Till vardera av de tjugufem skogsvårdsstyrelserna beräknas årligen inkomma genomsnittligt 10 ansökningar om premiering. Med hänsyn till vad vi tidigare anfört om en förberedande sovring av skogsbruken förmoda vi, att av dessa 10 ansökningar endast en tredjedel eller avrundat 3 st. avse skogsbruk, som ej uppfylla fordringarna för premiering. Av de 7 återstående till premiering anmälda skogsbruken förmoda vi, att 5 kunna belönas med 3:e pris och 2 med 2:a pris. Utdelning av något 1:a pris anse vi alltså ej kan komma i fråga under första premieringsomdrevet. Enligt ovensagda förutsättningar bliva kostnaderna för de utdelade penningprisen i medeltal för varje skogsvårdsstyrelse:

2 st. 2:a pris à 200 kronor		400 kronor
5 » 3:e » » 100 »		500 »
		Summa 900 kronor.

För samtliga 25 skogsvårdsstyrelser skulle alltså totalkostnaderna för penningpris årligen belöpa på $25 \times 900 = 22\,500$ kronor. Totala antalet prisbelönade skogsbruk skulle pr år uppgå till $25 \times 7 = 175$ st.

Vad därefter beträffar premieringsnämndernas resekostnader synas dessa kunna hållas inom jämförelsevis begränsade belopp, om premieringsdistrikten bliva lämpligt avgränsade. Med i genomsnitt 10 ansökningar av ovan angiven beskaffenhet pr skogsvårdsstyrelse torde premieringsförrättningarna kunna verkställas på sju dagar. Då resorna inom distrikten ej böra bliva särskilt långa, anse vi att reseersättningarna till premieringsnämndernas ledamöter, som i allmänhet torde komma att utgå enligt klass II C i gällande allmänt resereglemente, kunna uppskattas till pr dag och premieringsnämnd c:a 70 kronor. Totala årliga resekostnaden pr skogsvårdsstyrelse skulle således med dessa förutsättningar belöpa på $7 \times 70 = 490$ kronor. Av detta belopp skulle enligt vårt förslag hälften eller 245 kronor bestridas medelst statsmedel. Totala behovet av statsmedel för ifrågavarande ändamål kan alltså beräknas till $25 \times 245 = 6\,125$ kronor.

De kostnader för premieringen, som skulle utgå för ifrågavarande ändamål av särskilt anvisade statsmedel, bliva alltså:

för penningpriser		22 500 kronor
» reseersättningar		6 125 »
		Summa 28 625 kronor,

vartill kommer visst mindre belopp för anskaffande av erforderliga blanketter till diplom o. dyl.

Ovanstående kalkyler, vilka, det må ännu en gång påpekas, vila på mycket lös grund, torde dock göra sannolikt, att en verksamhet för pre-

miering av välskötta mindre skogsbruk torde kunna av skogsvårdsstyrelserna bedrivas i skälig omfattning om ett årligt statsanslag på c:a 30 000 kronor anvisas för ändamålet. Denna summa torde bli tillfyllest under första premieringsomdrevet. Därefter torde, alltefter som premieringsverksamheten gör åsyftad verkan, ett successivt ökat medelsbehov göra sig gällande.

FÖRSLAG

till

reglemente för med statsmedel understödd premiering av mindre skogsbruk.

1 §.

För premieringens verkställande bildar varje skogsvårdsstyrelses område ett distrikt, som uppdelas i fem underdistrikt. Premiering inom sådant underdistrikt verkställs vart femte år.

2 §.

Premieringen verkställs av en nämnd, bestående av tvenne ledamöter, av vilka länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen vardera utse en. Den av länsstyrelsen utsedde ledamoten skall vara med länets skogs- och jordbruksförhållanden väl förtrogen; den av skogsvårdsstyrelsen utsedde skall äga högre skoglig utbildning. En av ledamöterna skall på skogsvårdsstyrelsens uppdrag fungera som premieringsnämndens ordförande.

Vid förordnande av ledamot i premieringsnämnd utses jämväl suppleant med samma kvalifikationer som den ordinarie ledamoten.

Uppdrag som ledamot resp. suppleant i premieringsnämnd skall avse en tid av fem år.

Skulle nämndens ledamöter vara av olika mening, gäller den mening, som omfattas av ordföranden, dock att, där fråga är om prisbedömning, den mening skall gälla, som biträdes av den, vilken åsatt lägre poäng.

Besiktning för premiering må verkställas endast under månaderna juni—augusti.

3 §.

Det åligger nämnden att verkställa premieringen i enlighet med detta reglemente samt de närmare föreskrifter, skogsvårdsstyrelsen kan hava meddelat.

4 §.

Premier utgå under form av diplom och penningpris.

5 §.

För premieringens verkställande gälla följande huvudgrunder:

1. Föremål för premiering är endast mindre skogsbruk i hemmansägarehand, vars ägare därav eller av jordbruk eller av båda näringarna gemensamt har sin huvudsakliga utkomst, och som ägt eller på eget ansvar handhaft skogsbrukets skötsel i minst 10 år.

2. För att kunna premieras skall skogsbruk hava en produktiv skogsmarksareal, ej överstigande inom Stockholms läns landstingsområde 110 hektar, inom Uppsala läns landstingsområde 80 hektar, inom Södermanlands läns landstingsområde 110 hektar, inom Östergötlands läns landstingsområde 150 hektar, inom Jönköpings läns landstingsområde 80 hektar, inom Kronobergs läns landstingsområde 80 hektar, inom Kalmar läns norra landstingsområde 160 hektar, inom Kalmar läns södra landstingsområde 130 hektar, inom Gotlands läns landstingsområde 80 hektar, inom Blekinge läns landstingsområde 80 hektar, inom Kristianstads läns landstingsområde 70 hektar, inom Malmöhus läns landstingsområde 60 hektar, inom Hallands läns landstingsområde 70 hektar, inom Göteborgs och Bohus läns landstingsområde 50 hektar, inom Älvsborgs läns landstingsområde 70 hektar, inom Skaraborgs läns landstingsområde 60 hektar, inom Värmlands läns landstingsområde 150 hektar, inom Örebro läns landstingsområde 120 hektar, inom Västmanlands läns landstingsområde 120 hektar, inom Kopparbergs läns landstingsområde 120 hektar, inom Gävleborgs läns landstingsområde 180 hektar, inom Västernorrlands läns landstingsområde 220 hektar, inom Jämtlands läns landstingsområde 300 hektar, inom Västerbottens läns landstingsområde 140 hektar och inom Norrbottens läns landstingsområde 220 hektar.

Som ett villkor för att ett skogsbruk skall kunna premieras gäller jämväl, att dess ägare ej inom ett och samma landstingsområde besitter flera skogsbruk med en sammanlagd areal produktiv skogsmark överstigande vad ovan sagts.

3. Diplom tillhandahålles av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund och må tilldelas allenast skogsägare, vilken för av honom idkat skogsbruk erhåller pris.
4. Skogsägare, som för skogsbruk erhållit penningpris, må för samma skogsbruk vid en senare premiering icke erhålla dylikt pris, med mindre verklig förbättring därå blivit utförd.
5. Skogsägare må icke för samma skogsbruk erhålla penningpris sammanlagt mer än fem gånger och ej heller penningpris av samma grad mer än två gånger.
6. Första pris må icke tilldelas skogsägare, med mindre han för premieringsnämnden uppvisar tillfredsställande anteckningar rörande virkesuttag, utgifter för och inkomster av skogsbruket, minst omfattande en tidrymd av närmast föregående 5-årsperiod.
7. Vid bedömande av skogsbruk för premiering skall fästas särskilt avseende vid
 - a) markens utnyttjande för skogsproduktivt ändamål,
 - b) den växande skogens skötsel,

c) skogsavkastningens ekonomiska utnyttjande, samt

d) allmänt omdöme.

Vid prisbedömningen skall följande poängsystem tillämpas:

	Max. poäng	Lägsta poäng för erhållande av		
		1:sta pris	2:dra pris	3:dje pris
Markens utnyttjande för skogsproduktivt ändamål	20	18	15	10
Den växande skogens skötsel	20	18	14	10
Skogsavkastningens ekonomiska utnyttjande . .	10	8	6	5
Allmänt omdöme	20	16	13	10
Summa	70	60	48	35

6 §.

Premieringsnämnd äger uppskjuta att fatta beslut rörande utdelande av pris, till dess samtliga premieringsresor inom vederbörande underdistrikt för året avslutats.

7 §.

Mot premieringsnämnds beslut må talan icke föras.

8 §.

Skogsvårdsstyrelsen har att för sitt område meddela de bestämmelser, som, utöver vad detta reglemente innehåller, erfordras för premieringen och dess verkställande särskilt i fråga om

- a) skogsvårdsstyrelseområdets indelning i premieringsdistrikt samt den ordningsföljd, dessa sinsemellan i premieringshänseende skola intaga,
- b) dagtraktamente och resekostnadsersättning åt premieringsnämndens ledamöter, varvid dock skall iakttagas att resekostnadsersättning icke i något fall må utgå efter högre grunder än enligt klass II C i gällande allmänt resereglemente eller, beträffande hos skogsvårdsstyrelse anställd tjänsteman, efter högre grunder än som eljest gälla vid resa i tjänsten, samt

- c) de särskilda föreskrifter, som äro erforderliga för uppnående inom distriktet av det med premieringen avsedda ändamålet.

De bestämmelser, som sålunda meddelas av skogsvårdsstyrelsen, skola ofördröjligen delgivas centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund.

9 §.

Skogsvårdsstyrelse skall före september månads utgång varje år till centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund insända redogörelse enligt av centralrådet fastställt formulär över de under året verkställda premieringarna av mindre skogsbruk, ävensom samtidigt meddela uppgift angående det sannolika behovet av statsmedel för denna verksamhet under nästa år.

10 §.

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund åligger att med stöd av i 9 § angivna redogörelse årligen före oktober månads utgång till Kungl. Maj:t avgiva berättelse över den i detta reglemente omförmälda verksamheten för premiering av mindre skogsbruk.

11 §.

Det åligger de enligt 8 § i förordningen den 15 juni 1923 (nr 213) angående skogsvårdsstyrelser utsedda revisorer att i vederbörlig ordning i samband med granskning av skogsvårdsstyrelsens allmänna verksamhet jämväl granska skogsvårdsstyrelsens förvaltning av de för premiering av mindre skogsbruk anvisade medel.

FÖRSLAG

till

kungörelse angående statsbidrag till premiering av mindre skogsbruk.

Kungl. Maj:t har, efter riksdagens hörande, jämte det Kungl. Maj:t denna dag utfärdat reglemente för med statsmedel understödd premiering av mindre skogsbruk, funnit gott förordna som följer:

1 §.

Skogsvårdsstyrelse, som önskar erhålla understöd av statsmedel till premiering av mindre skogsbruk, skall före utgången av september månad det år, för vilket bidraget sökes, därom till centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund ingiva till Kungl. Maj:t ställd ansökning och därvid foga förbindelse, att skogsvårdsstyrelsen åtager sig att gälda alla de kostnader för premieringen, som icke betalas av statsmedel eller annorledes, samt de av skogsvårdsstyrelsen för premieringen antagna bestämmelserna.

2 §.

Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har att före utgången av oktober månad med eget utlåtande till Kungl. Maj:t överlämna de inkomna ansökningarna; ägande centralrådet därvid jämväl göra framställning om anvisande av erforderliga medel för anskaffande av blanketter till diplom för premieringen m. m.

3 §.

Till skogsvårdsstyrelse må av statsmedel utgå bidrag, motsvarande dels penningpris till ett belopp av 300 kronor för första pris, 200 kronor för andra pris och 100 kronor för tredje pris, dels ock halva beloppet av den resekostnads- och traktamentsersättning, som enligt av skogsvårdsstyrelsen meddelade bestämmelser tillkommer premieringsnämndens ledamöter.

Blanketter till diplom att vid premiering av mindre skogsbruk utdelas till pristagare bekostas av statsmedel och tillhandahållas, på rekvisition, åt skogsvårdsstyrelserna av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund.

4 §.

Statskontoret har att utbetala de av Kungl. Maj:t beviljade bidragen, dock endast med så stort belopp, som vederbörande styrker sig hava för

dessa ändamål utgivit av beskaflenhet att, enligt vad ovan sägs, kunna gäldas av statsmedel.

5 §.

Skogsvårdsstyrelse, som för i denna kungörelse omförmält ändamål under något år vidkänts utgifter av beskaflenhet att kunna gäldas av statsmedel till större belopp än skogsvårdsstyrelsen för samma år beviljat statsbidrag, må beträffande skillnaden mellan sagda statsbidrag och utgiftsbelopp äga att i samband med avgivande för nästa år av under 1 § omförmäld ansökan göra framställning om erhållande jämväl av det belopp, som motsvarar denna skillnad.

Justeras:
G. Sederholm,
Thor Sjöfors,
H. Alexanderson.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund i Stockholm fredagen den 27 februari 1931.

Närvarande: Herrar Sederholm, Alexanderson, Ringstrand (vid behandling av under §§ 6—30 angivna ärenden) och Sjöfors, suppleanterna herrar greve De la Gardie, Elliot (vid behandling av under §§ 1 och 2 angivna ärenden), Lindström och greve Mörner samt länsjägmästarna Hedemann-Gade och Ödman.

§ 1.

Föredrogs av kommitterade för utredning rörande möjligheterna att anordna premiering av välskötta, mindre skogsbruk med skrivelse den 9 januari 1931 (bil. 1) i ämnet avgivet betänkande (bil. 2) samt av sekreteraren upprättat förslag till centralrådets underdåniga utlåtande i ärendet, vilket med viss mindre ändring godkändes (bil. 3).

I detta hemställde centralrådet att Kungl. Maj:t måtte, med beaktande av vad centralrådet i utlåtandet anfört, i proposition föreslå riksdagen att *dels* godkänna i betänkandet föreslagna grunder för premiering av välskötta, mindre skogsbruk, *dels ock* till sådant ändamål för bestridande av kostnaderna under kalenderåret 1932 anvisa för budgetåret 1932/1933 under benämning *statens anslag för premiering av mindre skogsbruk* ett extra reservationsanslag av 30 000 kronor.

En av herr Kruse vid centralrådets behandling av ärendet den 28 januari 1931 avgiven reservation, som inkommit till centralrådet den 17 februari samma år, skulle enligt centralrådets beslut biläggas dagens protokoll (bil. 4).

Vidare beslöt centralrådet att i särskild skrivelse till statsrådet och chefen för Kungl. Jordbruksdepartementet (bil. 5) för skogsvårdsstyrelsernas räkning anhålla om 200 ex. av betänkandet, för så vitt detta komme att tryckas.

§ 30.

Att förutom herr ordföranden justera dagens protokoll utsågos herrar Alexanderson och Sjöfors.

In fidem:
Erik Lundh.

RESERVATION.

Emot centralrådets beslut, att till Kungl. Maj:t såsom svar på av Riksdagen begärd utredning rörande möjligheterna att anordna premiering av välskötta, mindre skogsbruk med godkännande framlägga sina kommitterades, låt vara med vissa beaktansvärda ändringar, förslag till reglemente för med statsmedel understödd premiering av mindre skogsbruk, tillåter jag mig anföra avvikande mening.

Jag är av alldeles samma mening, som enligt kommitterades utlåtande blivit inom kommittén framförd, men där tydligen ej funnit tillbörligt beaktande och som lyder: »att med hänsyn till de relativt obetydliga belopp, som premieringsverksamheten kan komma att kräva, skogsvårdsstyrelserna borde, var och en inom sitt verksamhetsområde kunna finna utväg att premiera välskötta mindre skogsbruk efter grunder, som det borde stå varje skogsvårdsstyrelse fritt att själv utarbeta och tillämpa».

Ätt vid en premiering av mindre skogsbruk sträva efter lika bestämmelser för landets alla landstingsområden, synes mig, i ett land med så olikartade klimatiska förhållanden som i vårt, ej kan vara varken praktiskt eller önskvärt. Ej heller kan det anses som fullt lämpligt att taga premieringen för det mindre jordbruket som mönster vid utarbetande av reglemente för premiering av skogsbruk. Premiering av skogsbruk och för av enskilde gjorda insatser till fromma för skogskultur och skogsvård är icke för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet främmande. Hitintills har väl i huvudsak för sådant ändamål utgått donationsmedel, men erhålla styrelsernas tillåtelse att utav dem förvaltade medel få för detta ändamål begagna någon mindre summa, torde, åtminstone tillsvidare, icke en ny statlig institution behöva upprättas för att en skogspremierings gagnande verksamhet skulle benyttjas och utvecklas. Mitt förslag är, att Centralrådet, med insändandet av den av kommitterade gjorda utredningen samt med de i densamma av Centralrådet föreslagna ändringar, skulle som sin mening uttala,

att det anser en premiering av därtill förtjänta skogsbruk önskvärd,

att denna premieringsverksamhet bör handhavas av varje landstingsområdes skogsvårdsstyrelse,

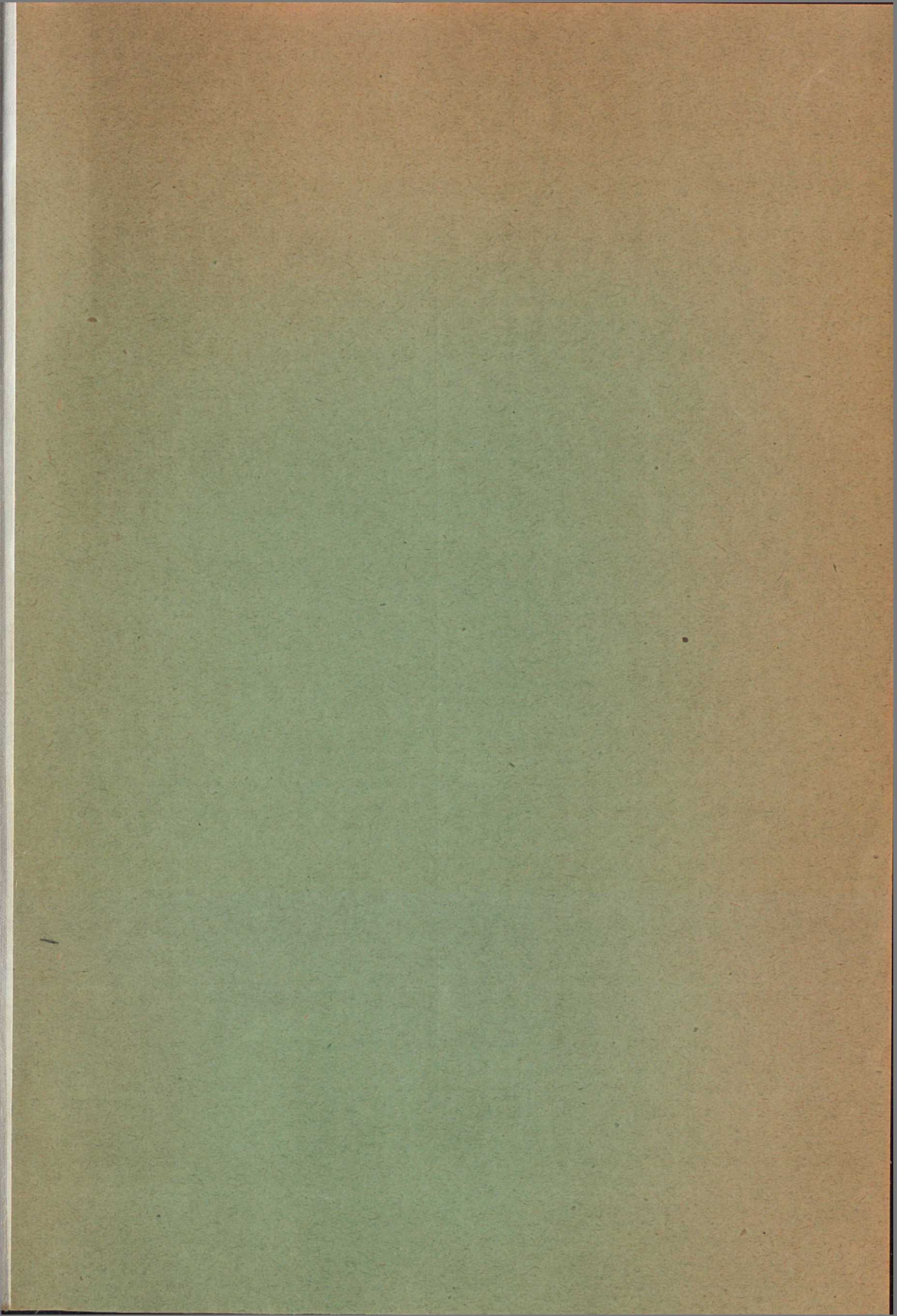
att medel till premieringarna få tagas av skogsvårdsmedel,

att skogsvårdsmedlen må utökas med den för ett föregående år redovisade till skogspremieringen utgående summan,

att åt Centralrådet uppdrages att för premieringsverksamheten utarbeta grunder till ledning för denna verksamhet.

Trantorp och Rosenholm den 16 februari 1931.

L. M. Kruse.

Statens offentliga utredningar 1931

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättskipning. Fångvård.

Lagberedningens förslag ang. vissa internationella rättsförhållanden. 3. Förslag till konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om inlämnande och verkställighet av domar, m. m. [9]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Utlåtande ang. utförselbevissystemets verkningar m. m. [5]

Politi.

Socialpolitik.

Betänkande med förslag ang. arbetslöshetens motverkande genom beredskapsarbeten. [3]

Hälso- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Jordbruksutredningens betänkanden. 4. Betänkande ang. åtgärder för fjäderfäskötelsens främjande. [6] 5. Statistisk översikt över det svenska jordbrukets utveckling och läge. [7]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Betänkande med förslag till lag om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker m. fl. områden. [10]
Utredning med förslag ang. premiering av välskötta mindre skogsbruk. [11]

Industri.

Ny värmeledning samt elektrisk belysningsanläggning i Nationalmuseumbyggnaden i Stockholm. [8]

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Sammandrag av yttranden över 1927 års prästlönerregleringssakkunnigas betänkande rörande nya grunder för lagstiftningen om prästerskapets avlöning och förvaltning av den därtill anslagna egendomen. [1]
Utredning och förslag rörande läroböcker vid de allmänna läroverken och med dem jämförliga läroanstalter. [2]
Utredning och förslag av frågorna om ytterligare inskränkningar i den nuvarande folkskoleseminarieorganisationen samt om statens övertagande av de utav landstingen och vissa städer upprätthållna småskoleseminarierna m. m.. [4]

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.